

Május 3. – Anyák napja!
Május 31. – Gyermeknap!

VI. ÉVFOLYAM

4. SZÁM

ROMA LAP

1998. ÁPRILIS

ÁRA: 98 Ft

HOSSZÚ ÚT

LD

„LUNGO DROM”

P OSTA FORDULT V VAL

Tisztelt Szerkesztőség!

A Lungo Drom Bélapátfalvai Tagszervezete, a Heves Megyei Független Érdekvédelmi Cigányszervezet és a Bükksgentmártoni Cigány Kisebbségi Önkormányzat 1997. október 15-től 1998. január 30-ig Fonottáru-készítő tanfolyamot indított 15 fővel. Hogy példát mutassunk, mi elnökök is részt vettünk a tanfolyamon.

Ezúton szeretném köszönetemet kifejezni **Baranyi Géza** megyei elnöknek, hogy a közhasznú társaság munkájában részt vehetek, mint a felügyelő bizottság tagja. Bízom abban, hogy a közös működésünk gyümölcsöző lesz és elérjük kitűzött célunkat.

Köszönetemet szeretném még kifejezni **Burai Artúrnak**, a Bükksgentmártoni Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökének, munka közvetítőnek, az Észak-Magyarországi Regionális Munkaerőfejlesztési és Átképző Központnak és **Kiss András** tanár úrnak odaadó munkájáért, türelméért.

Címlapon: Csabai Istán felvétele

LD
„LUNGO DROM”

ROMA LAP

Megjelenik havonta, a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért” Közalapítvány támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány

5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon: (60) 387-293, Fax: (56) 420-110

Főszerkesztő: **Paksi Éva**

Tervezőszerkesztő: **Pozsa József**
Munkatársak: **Botosné Kótv Lilla,**
Bubáné Csapó Ilona, Bujdosó Jánosné,
Pálfi Elvira

Felélős kiadó: **Farkas Flórián**

Nyomda munkák:

REPRO STÚDIO Nyomdaipari Egyéni Cég,
Versegly Nyomda Kft., Szolnok
ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza!

Végül szeretném leírni, hogy nagy öröm számomra, hogy a Lungo Drom Országos Érdekvédelmi és Polgári Szövetséget képviselhetem. Szeretnék ezért köszönetet mondani **Farkas Flórián** elnök úrnak és **Paksi Évának**. A lapon keresztül üzenem mindenkinek, hogy legyen összetartás, szeretet és megbecsülés, mert így minden munka könnyebb lesz és csak így érdemes dolgozni és élni.

Tisztelettel:

Lakatos Zoltánné

Lungo Drom elnök, Bélapátfalva

Tisztelt Szerkesztőség!

Szeretném tájékoztatni önöket és a lakosságot arról, hogy a kerecsendi „Lungo Drom” és a Kerecsendi SE pályázatot nyújtott be a Magyarországi Cigányokért Közalapítványhoz. A pályázaton 110 család részére nyertünk vetőmagot és burgonyát.

Ezúton szeretnék köszönetet mondani **Gémes László** polgármester úrnak, **Ósvár Endrének**, a tsz. elnökének és a tsz. dolgozóinak, valamint **Pusoma Jenőnek**, a kisebbségi önkormányzat elnökének a nekünk nyújtott segítségért.

Tisztelettel:

Suha József, a Lungo Drom és Nagy Ferenc, a Kerecsendi SE elnöke

Ugyancsak a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány támogatta a „Lungo Drom” jánoshidai tagszervezetét is, akik ennek köszönhetően, Saját kert címen mintegy 80 családnak osztottak vetőmagot. **Pozák Jenő** elnök lapunkon keresztül szeretne köszönetet mondani a Közalapítványnak a nyújtott támogatásért.

Enciklopédia

Fehér Poldi

Fehér Poldi, szegedi zsidó származású primás, cigány karmester és zene tanár, 1846-ban született Hevesen. Apja okleveles zene tanár, 1848-49-es honvédmagyar, korán észrevette fia rendkívüli zenei tehetségét, úgy-hogy 6 éves korában mint csodagyereket elvitte Amerikába, és hangversenyeken léptette fel New Yorkban, Philadelphiában, Chicagóban és több nagyobb városban.

Temérdek kitüntetést és szép összeg pénzt szerezve, a kis Poldi 9 éves korában hazajött és atyja az aradi zeneiskolába íratta be, ahol **Hendel** igazgató már akkor nagy jövőt jósolt neki.

Itt sajátította el a pompás szólók eljátszását annyira, hogy **Huber Károly** külön magyar átíratú csárdásokat írt számára.

1872-ben édesapját mint '48-as honvédet **Kossuth Lajos** fogadta Turinban, és itt nagy hazánkfia előtt néhány magyar darabot ő eljátszott, közölte a „Megvirrad már valaha” című kesergőt.

Innen Párizsba ment a művész, ahol a legkitűnőbb zene tanárok tisztelték meg barátságukkal, és ezek ajánlata folytán **Don Carlos**, az is-

mert spanyol trónkövetelő gyermekeit oktatta. Londonban **Pablo de Sarasate** hegedűkirály személyes barátságával tisztelte meg hazánkfiait. Fehér Poldi 1873-ban a bécsi világkiállításon mutatta be művészetét és a zsűri magas kitüntetésben részesítette pompás játékáért.

1878-ban a párizsi világkiállításon, ahol mindenféle nemzetiségbeli hegedűművész gyűlt össze a szélrózsa minden irányából, nagy versenyt rendeztetett a kiállítási zsűri.

Fellépett 35 művész, s ezek közt Fehér Poldi lett az első úgy, hogy a párizsi zeneművészeti körök zsűrije egyhangúlag neki ítélte a kiállítás nagy aranyérmét, melyhez tiszta aranyból készült koszorút kapott.

A nemzetközi versenydíj kiosztása után Fehér Poldit, a párizsi zeneművészeti kör saját karmesterének akarta megválasztani 300 forint havi fizetéssel. Fehér visszautasította a szép ajánlatot és hazajött.

Nőül vette **Grünfeld** tanár leányát, **Rózát**, tőle 9 gyermeke származott, akik valamennyien jeles zenei tehetséggel bírtak.

(Csemer Géza: Habiszti)

A Cigány Világszövetség 1971-es londoni alakuló ülésének határozata nyomán április 16-át, mint a cigány kultúra napját ünneplik világszerte. E néhány verssel, szerkesztőségünk is az ünnepnek adózik.

Farkas Oszkár

Az örök utas

Néhány odalökött szerszám,
egy kopott táska,-
nagy a világ! Szólt az apja,
újtára engedve legidősebb fiát.

Nyakába vette a világot.
Kitakart szemű asszonyához,
csak bajszülte vágya kergette.
Sárgára mázolt füstös fiúkéék
zakatoltak mélybarna szemében.

Ma már mennybéli pulmanon suhan
és nem költi fel a kalauz
apámat az örök utast.
Vonata remízbe futott.

Mandulafavirágzás

Mózes IV. könyve 8. vers

Hold hajlik ágyra, ágasfára,
örömbe veted magadat velem
énektüzeket gyújtva körém:
tűzkigyóit a szerelemnek.
Nyugtatsz szelíd szavakkal:
nem rám, agyaggalambra lőnek.

Egybevetve most is ágyunk,
küszöbömön nem hűlt ki lábaid nyoma:
beazonosíthat ez a század!
Szemem holtágmosolyában:
kivirágzik még a mandulafa.

Pusoma Jenő

Tanítsd Apádat

(Menyhért fiam kétéves születésnapjára)

Fogadj tanítványoddá gyermekem
Tanítsd Apádat
Gyermekké válni
Igazat szólni
Hűségesen szeretni

Felszabadultan nevetni
Tipegve járni
Mindenkinek himni
Mindenkit átölelni.

Csend

Zárójelbe ékelődve
bántalmaznak
ütlegetnek filléres gondjaim
sejtjeim bokraiból élek
duzzadó ereimben liktetek
erőtlenül erőlködöm.

Gyávaság bajnoka!
Ha megpróbálsz belém osonni
beléd marok!

Horváth Gyula

Árvaság

Aki anyátlan,
az anyára vágyik,
aki hazátlan,
az hazára vágyik,
akinek senkije nincs,
az a földbe vágyik.

Cigányanyák

Száraz fákként recsegő csontom közt
fájdalomláng lobog,
mert nemsokára hóviharral kiált rátok
a tél, megbílvó vadnyúl-sorsotok
fázni fog, égre nyíló házatok
gyakori vendége lesz a kegyetlen hideg,
csecsemőtök megfagy, vagy anyasírással
rohanó mentő viszi el.

P Á R T Í G É R E T E K

Választások előtti körképünkben a parlamenti pártok programjaiból „csipegettem”. A KDNP kivételével valamennyi párt foglalkozik – hosszabb-rövidebb terjedelemben – a magyarországi cigánysággal. A legrészletesebben a Fidesz, az FKGP, az MSZP és az SZDSZ. Míg az MDF és az MDNP a kisebbségekről szóló fejezetben szól a cigányságról, addig a Fidesz, az FKGP, az MSZP és az SZDSZ külön fejezetet szentel e témakörnek.

Az MDNP megállapítja, hogy: „A cigányság felemelkedése, egyenrangú állampolgárrá válása elsősorban jól átgondolt oktatáspolitikai és foglalkoztatáspolitikai kérdés, s csak annyiban szociálpolitikai kérdés, amennyiben minden szegény állampolgár ügye az. Valóságos, jól működő, a cigányság jövőjét is biztosító foglalkoztatás önmagában, hosszú távú térségfejlesztési program nélkül nem létezik.”

Az MDF visszatekintve az 1990-1994. közötti időszakra, úgy véli, hogy a koalíciós kormány megkezdte a nemzeti és etnikai kisebbségek hátrányos jogi helyzetének körültekintő felszámolását, melynek következtében:

- 1990-ben létrejött a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal (NEKH), majd alapítvány.
- 1993-ban az Országgyűlés elfogadta a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényt...”

Az MDF szerint „1994-től a jelenlegi hatalom minden bűvészmutatványára ellenére is megtorpant a nemzeti és etnikai kisebbségek kisebbségi jogegyenlőségének kiépítése. Miközben adományoztató magatartással tartja kézben őket, viszályt támaszt közöttük.” A párt – tapasztalatai birtokában – amennyiben ismét kormányzati pozícióba jut, kiemelt és fontos feladatának tekinti, hogy az érintettekkel ténylegesen közösen oldják meg például

dául „a nemzeti és etnikai kisebbségek parlamenti képviseleti jogát, amely nem csupán jelenlétüket, hanem a jogalkotásban való részvételüket is lehetővé teszi”.

A Fidesz programjában valódi esélyegyenlőséget kínál a cigányságnak. A párt képzéssel, átképzéssel, közhasznú foglalkoztatással, a vállalkozóvá válás elősegítésével és lakásépítési programok támogatásával akarja elérni, hogy a legnehezebb helyzetben lévő családok saját értékteremtő munkájukkal váljanak képesé önmaguk eltartására. A legfonto-

„Mondd, Te kit választanál?”

sabbnak az oktatást és a foglalkoztatáspolitikát tartja.

A Fidesz nagyobb mozgásteret adna a kisebbségi önkormányzatoknak; a finanszírozási hatásköröket és a kötelező állami feladatokat egyaránt a kisebbségi önkormányzatokra bízna.

Az SZDSZ A cigányság társadalmi integrációja címmel egy egész fejezetet szentel a témakörnek. A szabaddemokraták szerint: „A magyarországi cigányság helyzetében három problémakör ötvöződik:

- A cigánysággal szembeni többségi előítéleteesség, a cigányokkal szembeni hátrányos megkülönböztetés.

- A cigányság kiszorulása a munkaerőpiacról, a cigányok alacsony iskolázottsága, katasztrofális szociális, egészségügyi és lakáshelyzete. A cigány lakosságon belül a munkanélküliség az országos átlag több mint háromszorosa, az iskolarendszerbe belépő cigány tanulóknak ötvenszer kisebb az esélyük az érettségi megszerzésére, mint nem cigány társaiknak, a cigányok várható életkora körülbelül tíz évvel kevesebb, mint a nem cigány lakosságé.

- A cigányság mint kisebbségi közösség jogai biztosításának, demokratikus önszerveződése feltételeinek és kulturális intézményeinek hiánya, a cigánysággal szemben támasztott asszimilációs elvárások”.

Az SZDSZ elismeri a többség felelősségét a cigánysággal kapcsolatban, ezért ezt a problémát úgy tekinti, mint amelyben az állam kötelezettségei más területekhez képest nagyobbak.

A szabaddemokraták szerint az 1998 és 2002 közötti kormányzati ciklusban elsősorban a következő területeken szükséges hatékony lépéseket tenni: a hátrányos megkülönböztetés csökkentése, átfogó kistérségi és települési programok, munkahelyteremtés, oktatás, kultúra, a demokratikus cigány önszerveződés támogatása, a többségi társadalom nyitottságának, befogadókészségének erősítése, és a kormányzati munka hatékonyságának javítása.

A szocialisták változatlanul megfontolandónak tartják, hogy a mai magyarországi viszonyokra történő alkalmazásával diszkriminációellenes törvény kerüljön kidolgozásra. Sürgős intézkedésre van szükség tovább-

bá - a párt szakértői szerint - egy erre alkalmas információs, képzési és pályázattal központ létrehozása céljából, amely koordinálja és egybefogja a programok kimunkálását és megvalósítását.

Az MSZP elsődleges partnernek az OCKÖ-t tartja, de partnernek tekinti a tenni vágyó civil szervezeteket is. Az OCKÖ-vel való együttműködést példaértékűnek ítéli.

A szocialisták szerint a romák oktatására és a szakképzésre kell kiemelt figyelmet fordítani. „A cigányság oktatása terén strukturális változást csak egy jól működő, az esélyegyenlőséget elősegítő, hátrányokat kompenzáló hatékony közoktatás keretei között érhető el. E rendszerbe beépíthetők a cigányság sajátosságaihoz alkalmazkodó, hatékonyságnövelő, a kisebbségi jogból eredő speciális programok és intézmények. Az általános oktatási rendszert kell kiegészítenie az olyan speciális tehetséggondozó intézményeknek, mint a Gandhi Gimnázium, a Kalyi Jag

Szakiskola vagy a szolnoki Roma Esély Alapítványi Iskola, a Collegium Martineum, az Edelényi Munkaiskola. Elő kell segíteni, hogy ezek a létesítmények fokozatosan a cigányság kulturális-oktatási autonómiájának intézményeivé váljanak.

Segíteni kell a cigány kultúra és művészet ápolását és fejlesztését. Támogatjuk az Országos Cigány Művelődési és Kulturális Központ létrehozását.

Hatékony segítséget kell nyújtani a tisztességes megélhetés feltételeinek biztosításához. Látni kell ugyanakkor, hogy nincs külön „cigány-nyomor”, csak nyomor és sokan élnek még – sajnos! – ebben az országban nyomorúságos körülmények között.”

Az FKGP támogatná a munkahelyteremtő beruházásokat: adómentességet biztosítana azon vállalkozóknak, akik cigány embereket alkalmaznak, a falvakban pedig a cigányok földhözjuttatásával kívánják elősegíteni a munkanélküliség csökkentését.

– paksi –

A kereszténydemokraták kivételével valamennyi jelenlegi parlamenti párt indít roma jelöltet is a májusi országgyűlési választásokon. Mint a Roma Sajtóközpont szerdai közleményéből kiderült, a kizsákmánynál **Náday Gyula**, a Magyarországi Cigányok Demokratikus Szövetségének elnöke kerül az országos lista 17. vagy 19. helyére. A MCDSZ alelnökét, **Csányi Gézát** a párt Veszprém megyei listáján az ötödik, míg **Pusoma Jenőt** az országos lista 58. helyén indítják. A két kormánypárt egy-egy jelöltet állított. Az MSZP **Rácz Gyöngyit** az országos lista 105., Budapesten pedig a 77. helyére jelölte. Az SZDSZ a 41. helyen indítja **Daróczy Ágnest**, a Magyar Televízió roma magazinjának szerkesztőjét. Ugyancsak egy jelöltet állított a Fidesz-Magyar Polgári Párt **Varga József** vállalkozó, a párt ferencvárosi elnöke személyében, aki a budapesti lista 26. helyét foglalja el. Az MDF három országos listás helyet tart fenn roma jelölteknek. Közülük egyelőre **Kállai Kis Ernő** Liszt-díjas klarinétos 31. helye biztos, mellette **Dácsi Farkas József** Békés megyei költő és vállalkozó, valamint **Mezei István**, a magyar cigány labdarúgó-vá-

logatott menedzser igazgatója indul. A parlamenti pártok közül egyedül az MDNP cigány jelöltjei próbálnak szerencsét egyéni körzetekben. **Lakatos István** nagyvállalkozó Kisvárdán, **Csonka Sándor** agrármérnök pedig Komlón száll ringbe. A parlamenten kívüli pártok közül az Együtt Magyarországért Dombóváron indítja **Horváth Sándort**, a Phralipe cigány szervezet és a városi önkormányzat tagját. Az Új Szövetség Magyarországért és a MIÉP nem indít roma jelölteket, a Munkáspárt **Danyi Antal** egyéni vállalkozót a Józsefvárosban és a fővárosi lista ötödik helyén, **Csoka Emilt**, a miskolci kisebbségi önkormányzat elnökét és **Hász Mihályt**, egy kaposvári művelődési ház igazgatóját indítja, utóbbi a Somogy megyei lista élén.

Két roma párt egyébként továbbra is gyűjti az ajánlócédulákat. Lapzártáig még nem tudni, hogy a Magyar Cigányok Béke Pártjának (1078 Budapest, Hernád u. 14. fszt. 3.), illetve a Magyar Cigányok Demokratikus Pártjának (5008 Szolnok, Vörösmező út. 235.) sikerül-e jelöltet indítania.

(Népszava)

Sokan közülük földet művelnek, állatokat tartanak, tanulnak. Egyszóval kapaszkodnak ebben a nehéz, meredek világban. Így lehet jellemezni a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében élő romákat. Az utóbbi időben megpezsdült itt az élet, egymást érik a különböző roma fórumok, rendezvények. A kormányprogram is hozzájárul a változásokhoz. Igaz, ezek a változások még nem látványosak. Látványos eredményről, igazi megoldásról akkor beszélhetünk majd, ha tartós munkahelyeket teremtenek a térségben és enyhülnek a lakás gondok.

A mezőgazdasági jellegű megyében különös jelentősége van a kormányprogramnak, amelynek egyik határozata így szól: „A Magyar Agrárkamarával együttműködve ki kell alakítani azt a rendszert, amely elősegíti, hogy a szociális földprogramok a gazdajegyzők szakmai tanácsadása mellett hatékonyabban valósuljanak meg. A kormányhatározat következő részének a különös jelentősége van a megyében:” Kiemelt figyelmet kell fordítani a cigányságot jelentős mértékben sújtó egészségkárosodások megelőzésére.” Az oktatással kapcsolatos határozatot is komolyan kezelik a megyében: „Tovább kell fejleszteni a cigány felzárkóztató, tehetséggondozó oktatást.” A témáról beszélgettünk Farkas Tibor agrármérnökkel, a Cigány Kisebbségi Önkormányzat megyei elnökével, a Megyei Munkaügyi Tanács tagjával.

– Az idei földprogram érdekében már a tél végén intézkedtek. Hogyan veszik ennek hasznát a megyében élő romák?

– Hasznát veszik ennek nem csak a megyében élők. A burgonyakciónk országos szülő. De kezdem az elején. A télen a megyében működő 52 cigány kisebbségi önkormányzat képviselőinek tájékoztató fórumot rendeztünk Nyíregyházán. Ezen részt vett Bíró Miklós, a Magyar Agrárkamara megyei szövetségének titkára is. E fórumon ismertették az idei pályázati lehetőségeket. A mezőgazdasági pályázatokról kiemelten szözlünk. Elhangzott: a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány kuratóriumában már tavaly elmondták, hogy a ház körül lévő kis területeket, a helyi önkormányzatok tulajdonában lévő, részben parlagföldeket jobban kell hasznosítani. A kuratórium mezőgazdasági bizottságának tagja vagyok, így érthető, hogy még inkább támogatom az ügyet. A múlt évben a megyében 760 család jutott burgonyához a hasznosítási akció keretében. Az idei pályázati lehetőségek ismertetésénél az említett nyíregyházi fórumon elmondtuk, hogy a pályázatok elkészítését segíti a megyei önkormányzat és az Agrárkamara is. Köztudomásra hoztuk, hogy idén már nem ingyen adjuk a vetőburgonyát, ha-

nem kilónként 6 forintért. A kilónkénti teljes ár egyébként 50 forint. Zöldségesomagot is kaphatnak a romák. Sárgarépa, borsó, bab, összesen 11féle zöldségmag van a csomagban. Egy 500 forintot érő csomagért 100 forintot fizetnek a pályázó romák. A különbözetet a burgonyánál és a zöldségesomagnál is a kuratórium fizeti. Március végéig szép számmal jöttek is a pályázatok.

– Konkrétan hányan, mire pályáztak?

– A burgonya akcióra a megyében 1918, országosan 6731 család nyújtott be pályázatot. A kertimagra, a zöldségakcióra a megyében 1747, országosan 6636 család jelentkezett. A kisvárdai mezőgazdasági kísérleti gazdaság közhasznú társaságának szakemberei állították össze a vetőburgonyát. Ők bárkinek szaktanácsokat is adnak az ültetéshez, a műveléshez, a betakarításhoz és a tároláshoz. Családonként 50 kg vetőburgonya adható.

Nyírmadán hét megyére szóló területi burgonyaraktárt hoztunk létre. A Dunán inneni megyék innen vihetik haza a vetőburgonyát. A Veszprém melletti Ócsényben is kialakítottunk egy területi burgonyaraktárt, a dunántúli romacsaládok megsegítésére. Köztudott, hogy a szabolcsi földben jól megerem a burgonya. Jó is az aktivitás. A mátészalkai romák például 19, a kemecsié 20, a nyírmadiak 13, a pirincseié 12 hektáron akarnak idén burgonyát termelni. A burgonya a családok étkezését segítheti. Szólnom kell a kukoricaakcióról, amely a megyében idén majdnem 120 hektárra terjed ki. A gávavencsellői romák például 20 hektáron, a mátészalkaiak 19 hektáron, a nyírcsaholyiak 17 hektáron, a szatmárcseiek 8 hektáron kívánnak kukoricát termelni. A kukorica eladható, pénzzé te-

hető, de sertéshízlalásra, saját fogyasztásra, hústermelésre is jó.

– A tél végén azon a nyíregyházi fórumon milyen pályázatokra hívták még fel a figyelmet?

– A Földművelésügyi Minisztérium külön támogatja a hátrányos helyzetű cigány családokat, a termelői közösségeket. Erre a célra országosan 50 millió forint áll rendelkezésre. Támogatható például az a sertéstenyésztő, aki pénzért veszi a tápot. A számlával igazolt vásárlás esetén a tápnak akár a felét is kilizethetik. Az ilyen irányú pályázatokat a Magyarországi Cigányokért Közalapítványhoz kell benyújtani. Roma vállalkozók kedvezményes hitelre pályázhatnak, ha mezőgazdasági vállalkozást folytatnak, vagy hagyományos cigány foglalkozást űznek, például kosarat fonnak, vagy kovácsként működnek. Ezt a lehetőséget is ismertettük.

– A DOTE Nyíregyházi Egészségügyi Főiskolai Karán nem rég szabadegyetemi előadássorozat indult, aminek később szociális, egészségügyi haszna lehet. De hogyan?

– A Népjelölési Minisztérium támogatásával márciusban indult a sorozat és május közepéig tart. Az előadásokon azok az oktatók, előadók és demonstrátor hallgatók vesznek részt, akik az ősszel induló felvételi előkészítő évfolyamon speciális előadásokat tartanak majd. Roma vezetők, romákat támogatók is részt vesznek az akcióban. Az ősszel induló előkészítő évfolyamon várhatóan számos roma származású fiatal vesz részt. Cél, hogy jövőre felvételt nyerjenek erre a főiskolára. Az előadássorozaton több neves előadó mellett én is előadó leszek. Jó volna, ha 4-5 év múlva több roma származású diplomás fiatal menne ki dolgozni az önkormányzatokhoz, a szociális és egészségügyi intézményekbe.

– A megyében elindult a felnőttoktatás. Vannak-e már konkrét eredmények?

– Eredmény, hogy nem rég Hodászon, Paszabon és Tiszavasváriban befejeződött a 8 osztályt nem végzetek felzárkóztató tanfolyama. A végzetek gépjárművezetői jogosítványt szerezhetnek, szakmát tanulhatnak. A nyíregyházi Nyírdinamika Kft. a megyében több száz felnőttet átképzett, az átképzettek egy része álláshoz jutott. Egy szabolcsi településen, Kék községben ősz óta működik a Népfőiskola. Nemrég a főiskolán húsz romának gazdaképző tanfolyamot indítottak. Ők mezőgazdasági ismereteket, géptant, könyvelést, adóügyeket is tanulnak és a tanfolyam elvégzése után vállalkozóvá válhatnak. Az oktatás is hozzájárulhat a szabolcsi romák felemelkedéséhez.

Nábrádi Lajos

Ha esélyt kapnak a cigányok, készek felzárkózni

A közelmúltban végzett kutatások szerint a cigány származásúak munkavállalási hajlandósága nem rosszabb a társadalmi átlagnál - hangsúlyozta Kiss Péter munkaügyi miniszter a minisztériumban tartott sajtótájékoztatón, ahol **Farkas Flóriánnal**, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökével a roma lakosság foglalkoztatási helyzetéről számoltak be.

A tárca módszertani tájékoztató füzetet állított össze annak érdekében, hogy az állami és civil szervezetek eredményesebben segíthessék a cigányság felzárkóztatását. A füzet bemutatja a képzési, foglalkoztatási lehetőségeket, az elnyerhető támogatások formáit, a gyakorlatban bevált programokat. Közli a cigányokkal foglalkozó alapítványok, szervezetek címlistáját.

Farkas Flórián szólt arról, hogy Borsod megyében nő az olyan települések száma, ahol 90-100 százalékos a munkanélküliség. Ezek a területek azonnali kormányzati beavatkozást igényelnek. Eredményként könyvelik el, mondta

Farkas Flórián, hogy a cigányság végre szavazati jogot kapott az Országos Közmunkatanácsnál. Ez azért különösen fontos, mert a közmunkaprogramokban részt vevők 40 százaléka roma. Ez a magas arány is arra utal, hogy a cigányság munkavállalási hajlandósága nem rosszabb, mint másoké. Ha esélyt kapnak a cigányok, képesek felzárkózni.

Kiss Péter ehhez kapcsolódóan elmondta: a szakmai képzettséghez, a munkakultúra javításához elsősorban a közmunkaprogramokkal összekapcsolott oktatás ad lehetőséget. Ez a gyakorlat már az idén elkezdődött. A cél az, hogy ne csak átmeneti jelleggel, a közmunkák révén jussanak álláshoz a cigány származásúak, hanem új munkahelyek létesítésével tartós foglalkoztatásuk is megoldódjék.

Az idén megyénként 16 úgynevezett közösségfejlesztő asszisztens képzéséhez járul hozzá a Munkaerő-piaci Alap 45 millió forinttal. Olyan cigány származású személyeket választanak ki erre a munkára, akik élvezik társaik bi-

zalmát és készek a szervező tevékenységre. E képzett szakemberek tájékoztatják majd a helyi cigányság problémáiról a települési önkormányzatokat, a munkaügyi központokat, közreműködnek a helyi körülményhez igazodó programok kimunkálásában.

- p -

KÖZLEMÉNY

Az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzatnak az utóbbi napokban tudomására jutott, hogy egy csehországi roma család esetére hivatkozva bizonyos személyek és csoportok felelőtlen szervezkedésbe kezdtek a magyarországi cigányság körében azt ígérve, hogy közbenjárnak érdekükben kanadai, illetve az Egyesült Államokba szülő kivándorló vízum megszerzéséért. Az OCKÖ elítéli ezeket a személyeket és politikai valamint emberi felelőtlenségüket ahhoz méri, hogy meggondolatlanságukkal milyen mélyen árthatnak a magyarországi romáknak és Magyarország EURO- ATLANTI csatlakozási esélyeinek. Az OCKÖ felszólítja ezeket a személyeket, hogy azonnal hagyjanak fel ezzel a nemtelen, felforgató tevékenységgel és ne állítsák személyes érdekeiket, anyagi vagy egyéb ambícióikat mások sorsának kérdés nélküli intézésével.

Az OCKÖ világosan le kívánja szögezni, hogy aki felül a kalandoroknak, mindenét veszélyeztetheti. A csehországi példa is azt mutatja, hogy akik nekivágtak, de kiutasították őket esetleg már nem volt hová hazatérniük. Az OCKÖ azonban azon dolgozik, hogy olyan programok gyorsuljanak fel idehaza a foglalkoztatásban és a lakásteremtésben, hogy egyetlen magyar cigánynak se kelljen a kivándorlás gondolatával foglalkoznia, különösen, hogy nincs hová menekülnie, mert a nyugat-európai országoknak is meg van a maguk baja.

Budapest, 1998. április 20.

Farkas Flórián
az OCKÖ elnöke

Esélyegyenlőség az oktatásban

OKTATÁSÜGYI KONFERENCIA SZOLNOKON

Esélyegyenlőség az oktatásban címmel tartottak konferenciát a „Roma Esély” Alapítványi Szakiskola rendezésében Szolnokon, a Tudomány és Technika Házában.

Az iskola igazgatója, **Csillei Béla** előadásában szólt arról, hogy olyan iskolákra van szükség, ahová szívesen járnak a gyerekek, ahol olyan ismereteket szerezhhetnek, amelyeket hasznosítani is tudnak a későbbiekben a munkaerőpiacon. A tanulni szándékozó, de a középiskolából kimaradt cigány és nem cigány fiatalok iskolájának igazgatója szerint a kormánynak pénzt kell áldoznia a tanulni szándékozó cigány fiatalok képzésének támogatására, mert az oktatás az, ami hosszabb távon a legnagyobb hasznot hozza.

Az oktatásügyi konferencia másnap a „Roma Esély” Alapítványi Szakiskolában folytatódott.

A cigány fiatalok szakképzéssel történő munkaerő-piaci esélynövelésére az előadók, a már sikereket is felmuta-

tó szakiskolák vezetői számos javaslatot előterjesztettek. Egyetértettek abban, hogy megengedhetetlen a modell-programokat kidolgozó, a cigány és nem cigány fiatalokkal kiemelt módon foglalkozó iskolák anyagi ellehetetlenülése. Miközben a szaktárcák komoly összeget különítettek el a hasonló iskolák működtetésére, ez a pénz nem jut el a valós munkát végzőkhöz. Az intézmények vezetői ezért érdekvédelmi szervezetet hoztak létre, amely azokat a modellintézményeket fogja össze, amelyek valós programokkal végzik a cigány fiatalok beilleszkedésé-

nek, szakmaszerzésének feladatát. A szervezet headvännnyal fordul a művelődési miniszterhez és az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökéhez a folyamatos és rendszeres költségvetési támogatás biztosításáért, a mintaértékű programmal rendelkező iskolák anyagi ellehetetlenülésének megakadályozása érdekében.

KÖZLEMÉNY

A „Lungo Drom” Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség 1998. április 2-án tartotta elnökségi ülését Szolnokon.

A január 16-i kongresszus óta több mint 100 alapszervezet jött létre az ország különböző településein. Ezzel közel 800 településen van már jelen. Mindez önmagában is nagy felelősséget jelent a legnagyobb cigányszervezet számára mind a politikai irányvonal meghatározása, mind a helyhatósági választásokra való felkészülés szempontjából.

Az elnökség egyetértett abban, hogy a középtávú cigány cselekvési program sikeres kivitelezése elengedhetetlen, ezért a képviselők résztvesznek abban, hogy az adott megyében és az egyes településeken minél jobban megismerjék azt.

A vezetőség döntött abban is, hogy nyitott minden tisztességesen politizáló, a cigányügyet őszintén szolgáló szervezet felé, és vállalja a cigány ön-

kormányzat létrehozását helyileg és országosan egyaránt.

Ugyanakkor a szervezet a helyhatósági választásra és az országos elektori gyűlésre úgy készül, hogy képviselőket állít (közös polgármestereket, közös jelölteket) az ország különböző településein és a megyei közgyűlések tagjai sorába delegál. Előzetes számítások szerint mintegy 200-250 helyen.

Az elnökség elfogadta az 1998. évi költségvetést és tekintettel a szűkös támogatásra, a vezetőség társadalmi funkcióiban, tiszteletdíj nélkül végzi feladatát.

Végül döntés született arról is, hogy 4 hónapos képzést indítanak a jelöltek felkészítésére, májustól szeptemberig.

Szolnok, 1998. április 2.

Farkas Flórián, elnök

Ez is egy megoldás

MUNKAHELYTEREMTÉS ABONYBAN

Ma már nevezhetjük közhelynek, nagy igazságnak, óriási problémának a hazánkban uralkodó munkanélküliséget. Az elbocsájtott embertömegnek az anyagi gondokon túl súlyos lelki nyomást jelent a „rám már nincs szükség” gondolata, amelyre a munkanélküli segély sem gyógyír. Igazi megoldást tehát a munkahelyteremtés jelentene. Ezen dolgozik Raffael Jánosné Abonyban, aki első lépésként szőnyegszövő tanfolyamot szervezett.

– 1997. májusában megkeresett a munkaügyi központ ceglédi kirendeltségének vezetője és a kecskeméti képzőközpont programszervezője és elmondták, hogy tartós munkanélküliek részére különböző képzési lehetőségeik vannak. Körülbelül 20 szakma közül lehetett választani.

– **Miért pont a szőnyegszövésre esett a választás?**

– Piackutatást végeztem azt tudakozdván, hogy a felsorolt lehetőségek közül mi az, ami jobban érdekelné a cigányokat. Előzetes tapasztalataim voltak arról, hogy a férfiak a hulladék-hasznosításban érdekeltek. Olyan tanfolyamot szerettem volna, amely vállalkozói képesítést ad. Erre a tanfolyamra rövid időn belül volt 18 jelentkező. A nők körében is érdeklődtem, hogy milyen szakma megszerzését látnák hasznosnak. Találtam egy vállalkozót, aki azt mondta, hogy hajlandó tollunk az elkészített rongyszőnyegeket felvásárolni, így e mellett döntöttünk. A tanfolyamok 1997. október végén indultak be. A szervezés egyébként 5 hónapot vett igénybe.

– **Csak cigány emberek vettek részt a képzésen?**

– A nőknél tizenhat, a férfiaknál 14 cigány jelentkező volt. Sajnos menetközben a nők közül a cigányok fokozatosan lemorzsolódtak. Folyamatosan pótolni kellett a résztvevők számát, végül - velem együtt - ketten maradtunk cigányok a tanfolyamon. Ezt nagyon sajnáltam, hiszen nem ez volt az elképzelésem.

A vállalkozó azt mondta, hogy továbbra is felvásárolja czekeket a szőnyegeket, tehát folyamatos pénzkereseti

lehetőséget biztosít az itt végzett asszonyoknak. Nemrégén itt járt a Magyar Televízió és ott is elmondtam, hogy az itt végzetek olyan anyagi helyzetben élnek, hogy nem tudják megvásárolni a szőnyegszövéshez szükséges eszközöket, így azt kértem, hogy közhasznú munkások lehessenek egy évig. Jelenleg itt tartunk.

– **Mi lesz a továbbiakban? Lesz folytatás?**

– Újabb jelentkezők vannak, tehát a rongyszőnyeg-szövő tanfolyamot újra indítjuk, és más tanfolyamokat is szervezünk, mint például a kosárfonó tanfolyam. Ez azért is lenne jó, mert egymásra épülne. Megtértenénk az alapanyagot, a vesszőt, majd feldolgoznánk azt. A polgármester úr és a kiscsbbségi önkormányzat a legmesszebbmenőkig támogatnak. A helyiséget is ők biztosítják. Célom, hogy Abonyban is létre jöjjön egy képzőközpont. A kecskeméti képzőközpont vezetője biztosítja az oktatókat, a ceglédi és a budapesti munkaügyi központ pedig van olyan rugalmas, hogy ha van mondjuk 20 átképzési lehetőség, én ebből kiválaszthatom azt, aminek egyrészt piaca van, másrészt alkalmasak rá a cigányok. Ezért nagyon jó az, hogy ha nincs például vályogtéglakészítő tanfolyam, de én szervezek 20 cigányt erre, akkor

ezt megcsinálhatjuk. Olyan tanfolyamokat indíthatunk, amire szükségük van a cigányoknak. Az előző képzés után már 6 emberről tudok akik összefogtak és közös vállalkozásba kezdtek. Ha a többi csak tisztességesen gyűjtöget, már akkor is megérte.

Másik célom egy kislétszámú varroda létrehozása, melyre a létszám már megvan, csak hely kell hozzá. Jelenleg tízen vannak, de ha beindul és lesz rá igény akkor növekedni fog.

– **Ilyen egyszerű a munkahelyteremtés?**

– Próbálok mindent elkövetni. Azt gondolom, ha valaki akar segíteni akár önmagán, akár a munkanélkülieken, akkor az megoldható. Vannak sajnos olyan emberek akik azt mondják, hogy elégedettek és nem is akarnak ebből kilépni, és itt nem csak a cigány emberekről beszélek. Kapják a rendszeres jövedelmet és nincs kedvük tanulni. Véleményem szerint a munkanélküliség mellett ez a másik legnagyobb probléma.

B. Kóté Lilla

Fotó: Járdány Gyula

Hétfőn különösen éhesek a gyerekek

Én még kukában élelem után kutató gyerekeket nem láttam. Kenyeret kunyeráló apróságokkal is csak Aradon találkoztam. Ezért aztán hiszem, hogy Magyarországon az iskolás korúak legalább naponta egyszer meleg ételhez jutnak. Mivel már régen érdekelt a kérdés, így körbejártam néhány iskolát, hogy megtudakoljam, hol és mit esznek a gyerekek.

Nagykanizsán a Rózsa úti Általános Iskolában 3/4 9-kor értelmi fogyatékos gyerekek sorakoznak az ebédlőben. Itt a gyógyítva nevelés, a felzárkóztatás minden faja élő módszer, hiszen ez Dél-Zala egyik ún. kiegészítő iskolája. A 2. osztályos **Bogdán Dávid** falja a zsíros kenyeret és a teát. A vacsoráról nem beszél, kérdéssemre, hogy mit evett este, csak szégyenlősen somolyog. S hogy mi a kedvence? A zsíros kenyér! Az idősebb konyhás nénik szerint ezek a gyerekek otthon nem ehetnek se este, se reggel, mert a tízóraizás náluk a sokszoros repeta kéréséből áll. Régebben 10 órakor adtak először enni

a gyerekeknek, de tudomásuk szerint – ezt minden iskolában egy órával előbbre hozták. Ők addig kenik a kenyeret, ameddig csak kéri. Szerencsére!

Horváth Istvánné iskolaigazgató átfogó képet ad, tud mindent, az osztályfőnökök tájékoztatása nyomán szinte névre szólóan be tud számolni akár az iskolán kívüli étkezésekről is:

– Iskolánkban 150 általános iskolás korú és 44 pályaorientációs 16 éven felüli fiatal tanul. A tanulóknak mintegy 30%-a vidékről, Garabonceről, Galambokról, Miháldról, Pötrötéről és Eszteregnyéről jár be. Anyagi helyzetük nagyon rossz, lecsúszott

családból érkezik a többség. Igaz, hogy külön nem tartjuk nyilván, de a 39 cigány tanulóra külön oda figyelünk. A vidékiek természetesen mind az iskolában étkeznek, a helyiek többsége is, hiszen a szülő belátta, hogy ez a legegyszerűbb, legcélravezetőbb, s számukra is a legolcsóbb. Az étkezési térítés befizetésével viszont állandóan gondjaink vannak, kérjük, várjuk, újra kérjük, az elmaradások sokszor tetemes összeget tesznek ki. Ennek ellenére, soha nem állítottunk ki egyetlen gyereket sem a sorból azzal, hogy te erre a hónapra nem fizettél be. A nagykanizsai önkormányzat maximálisan megérti gondjainkat, de a vidékiektől nem mindig érkezik időben még a fejkvóta sem.

A gyerekek sajnos éhesen érkeznek az iskolába. Itt van például a heti étrend: tejet, teát mindennap adunk, zöldségféléket és gyümölcsöt úgyszintén. Inkább megeszik a főtt kolbászt,

Nikolettnek alma is jut

mint a natúr szeletet, s a kifőtt tészta áll a kívánságlista élén. Nincs ételdobálás, lehet újra kérni, s igen jól bevált az életkorhoz mért adagmennyiség. Gyakran előfordul, hogy hétfőn rosszul vannak a gyerekek. Ez azért van, mert hétvégén alig esznek, s hétfőn az iskolában megpróbálják mindent pótolni.

Nagykanizsa legnagyobb iskolájában, a Hevesi úti 600 gyerek jár. Egyharmaduk étkezési térítésben részesül. Az igazgatónő, **Sósne Kutasi Margit** így összegezi:

– Iskolánk egy kimondottan lakótelepi iskola, sok hátrányos körülmények között élő gyerekekkel. Az alsó tagozatosok 100%-ban itt étkeznek, velük kevesebb a gondunk, inkább a menzások viselkedését nem értjük. Válogatnak, húst, főzelékeket nem igénylik, pedig éhesek, hiszen már nem igen van pénz a pizzázásra. Tízórára esetleg kakaót és kilít tudnak venni. A 17 cigánygyerek belesimul a többi közé. A piciktől tudjuk, hogy gyakran az iskolai uzsonna az utolsó étkezés, el is fogy, sőt több kellene belőle.

Ezután vidékre vettem az utamat. Zalakomár országosan is ismert település. Itt a tanulók 40%-a cigány.

– **Ez a speciális helyzet, hogyan tükröződik a gyermekélelmében?** – kérdeztem **Lakner Lajos** direktort.

– A mi alapelvünk az lenne, hogy naponta legalább egyszer kapjon a gyerek az iskolában ételt. Ezt nem tudtuk megvalósítani, mert senkit nem lehet erőszakkal arra kényszeríteni, hogy hol és mikor etesse a gyermekét. A 128 cigány tanulóból fele étkezik az iskolában. Közülük összesen 50 térítésmentes. Ebben a faluban eléggé differenciálódott a cigány lakosság, a zenész-, köszörűs, búcsús családok megfelelő ételfeltételeket teremtettek maguknak, de ott a másik véglet, a putriban élés szörnyű körülményei. Az önkormányzat nagyon helyesen itt úgy döntött, hogy a különböző támogatásokat megadja, de a megfelelően gazdálkodni képtelen családoknak, ennek ellenértékét természetben juttatja. A szociális gondozó bevásárol: konzerveket, száraz tésztát, krumplit, s ez által bizto-

sítva van a család alapvető étkezése. Régebben előfordult, hogy hétfő reggel összeestek a gyerekek az éhségtől, ezért a konyhán a tea és a kenyér már fél 8-tól várta a kis éheseket. Az előbb vázolt módszernek az lett a hatása, hogy a családokban esetleg vacsora is jut.

A 6 éves **Orsós Nikolett** anyukája elmondása szerint ő rendszeresen főz mind az öt gyerekének. Naponta legalább egyszer van meleg étel, igaz, hogy ez leginkább paprikás krumpli és kifőtt tészta. Az almát eszegető gyönyörű szép kis lánykájával bizonyította, hogy náluk gyümölcs is jut az asztalra.

Körutam végén azzal a bizakodással ragadtam tollat, hogy az ország összes önkormányzata szívén viseli a gyermekélelmezést, gondjaikban nem hagyja magára az iskolákat. Mert az iskolákban az odafigyelés, a főzési kapacitás mindenütt megfelelő, csak a támogatás mértéke nem fedezi egészen a gyarapodó igényeket.

Büki Erzsébet

Ma már nem lehet félrevezetni a cigányságot

NYITOTTAK A POLGÁROSODÁS FELÉ

Alig egy hónapos Nógrád megyei szervező munkát követően Pásztón benyolította le cigányfórumát a Lungo Drom Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség. A művelődési ház zsúfolásig megtelt klubhelyiségében a közelmúltban alakult helyi szervezet elnöke **Jusztin Istvánné** köszöntötte a megjelenteket. A fórumon **Lukács Mihály, Lólé László, Bencsik Urbán és Rácz Ernő**, az országos szövetség elnökségének tagjai, Pásztó város két alpolgármestere, helyi szervezetek, intézmények, valamint Bátormenterence és Mátraverebély kisebbségi csoportjának képviselői vettek részt.

Lólé László megnyitó beszédét azzal kezdte: hosszú út előtt áll a Lungo Drom. Érdekvédelmi szervezetük 1990-ben Tatabányán 7 csoport kezdeményezésére jött létre. Ma mind a 19 megyében jelen vannak, tagszervezeteik száma meghaladja a nyolcszázat (Nógrád megyében igen rövid idő alatt húszra nőtt a csoportok száma. a szerk.), ezzel az ország legnagyobb ki-

sebbségi érdekvédelmi szervezetévé nőtte ki magát. Egyébként az 1994-es választások idején ez a szervezet alakította meg a cigányság körében a legtöbb kisebbségi önkormányzatot.

Civil szervezetként működünk, igen hátrányos helyzetű emberek érdekét képviseljük, miközben nyitottunk a polgárosodás felé – folytatta mondanóját az elnökség tagja.

Bencsik Urbán Az élet él, és élni akar... című Ady-idézettel kezdte hozzászólását, miközben elmondta, hogy a jövőben már az óvodában elkezdik azt a nevelést, melynek során a cigánygyerekek ismeretet szereznek arról, milyen lehetőségeik vannak a többségi társadalomban. Rácz Ernő az alapítványok, pályázatok kisebbséget érintő lehetőségeit sorolta fel, miközben megjegyezte, hogy a szomszédos Heves megyében egy alapítvány jóvoltából a cigány lakosság az elmúlt évben közel 40 millió forintot támogatáshoz jutott. Lukács Mihály útszélre dobott etnikumnak nevezte a cigányságot, miközben fel-

hívta a hallgatóság figyelmét arra, hogy a hat parlamenti párt közül csak egyetlen egy párt tűzte zászlójára a cigányság helyzetét.

– Akarva, vagy akaratlanul egyiknek sincs cigánysággal kapcsolatos koncepciója. – mondta Lukács a népes hallgatóság előtt. – A cigányság nem kell ma egyetlen pártnak sem. Ezen el kell gondolkodnunk! Erre oda kell figyelniünk! Egyébként ma már nem lehet félrevezetni a cigányságot. Tudjuk, mit kell tennünk, fel tudjuk fogni, kik képviselik valós érdekeinket.

Befejezésül megjegyezte, Nógrád megyében is hamarosan megalakul a Lungo Drom megyei érdekvédelmi szervezet, ahonnan három fő bekerül az országos szervezetbe. A pásztói cigányfórum ezt követően majd három órás élénk eszmecserével folytatódott, melynek során a helyi cigányságot érintő kérdéskörök kerültek megvitatásra.

Zentai József

Döntöttek a laptámogatásokról

Több tízmillió forinttal nem tudott elszámolni a támogatott pályázók mintegy 8 százaléka, összesen 82 kisebbségi szervezet a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítványnak. Ezért húsz esetben fordultak bírósághoz – tudtuk meg **Molnár Márton**tól, a közalapítvány igazgatójától.

A közalapítvány idén 474 millió forintból gazdálkodik, aminek jelentős hányadát az országos terjesztésű kisebbségi lapok támogatása teszi ki. A 177,5 millió forintos keretet a kuratórium legutóbbi ülésén osztották fel, 15 újság között. A támogatottak névsora megegyezik az egy évvel korábbi listával, a tavalyihoz képest rendelkezésre álló 7,5 millió forintos többletet arányosan osztották szét a lapok között. Az egyes kiadványokat 4-től 26 millió forintig terjedő összeggel támogatták.

Céltámogatásokra szintén 177,5 millió forintot fordít a közalapítvány, a tavalyi 174,6 millió forinttal szemben. Ezek között oktatási programoktól kezdve, életmódtáborokon át hitéleti, közösségi programokra lehet pályázni.

A közép- és felsőfokú iskolák kisebbségi származású hallgatói számára az 1997/98-as tanévben 71 millió forintot szán a közalapítvány. Összesen 1200 tanulót támogattak havi 5, illetve 7 ezer forinttal. A következő tanévben 75 millió forint használható fel, az erre vonatkozó pályázatot április végén írja ki a kuratórium. Az idén először kiírt pályázatokra 258-an jelentkeztek. Ennek keretében kisebbségi alkotó művészeket, kutatókat fognak támogatni egyéni ösztöndíj formájában, összesen 14,2 millió forinttal. A jelentkezők közül április 30-án választanak a kurátorok. A keretösszegekkel kapcsolatban Molnár Márton hangsúlyozta, hogy azok a kuratórium döntésétől függően változhatnak.

Az igazgató elmondta: összesen 82 szervezet tartozik a szerződésben vállalt elszámolással, köztük van, amelyik öt pályázattal is adós. Húsz szervezettől bírósági úton igyekeznek

visszaszerezni a nem a célnak megfelelően elköltött pénzeket.

A másik, 100 milliós támogatások felett rendelkező közalapítvány, a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány április végén fogadja el beszámolóját, ami csak ezt követően válik publikussá.

N.I.E. – Magyar Hírlap

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány által támogatott országos terjesztésű, írott, kisebbségi sajtó

Ludové Noviny (szlovák)	22.727.000,-Ft
Hrvatski Glasnik (horvát)	22.727.000,-Ft
Foia (NOI) (román)	16.208.000,-Ft
Sprske Narodne Novine (szerb)	22.968.000,-Ft
Neue Zeitung (német)	25.828.000,-Ft
Ararát (örmény)	7.443.000,-Ft
Porabje (szlovén)	6.773.000,-Ft
Ruzsinszkyj Zsyvot (ruszin)	4.489.000,-Ft
Polonia Wegierska (lengyel)	9.563.000,-Ft
Amaro Drom (cigány)	9.646.000,-Ft
Lungo Drom (cigány)	10.836.000,-Ft
Phralipe (cigány)	5.533.000,-Ft
Hromada (ukrán)	3.925.000,-Ft
Kafeneio (görög)	4.176.000,-Ft
Haemus (bolgár)	4.698.000,-Ft
Összesen:	177.500.000,-Ft

(Forrás: Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány)

Ördög bújt az ágyamba

Támogatókat keres színházi bemutatójához a Vadrózsák Együttes

Megállapodás született 1998. március 31-én a Békés Megyei Jókai Színház, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a Lungo Drom Békés Megyei Vadrózsák Együttese között arról, hogy Ördög bújt az ágyamba címmel közös produkciót hoznak létre még az idei évad befejezése előtt. Az előadást **Hollai Kálmán** színművész (az elmúlt években megismerhette a Jókai Színház közönsége) rendezi, aki ma a Fővárosi Operettszínház tagja. Hollai játssza a főszerepet is, és fellépnek további ismert fővárosi művészek is. A Vadrózsákhoz újkígyósi és kétegyházi gyermek- és ifjúsági cigány táncosok társulnak. **Konter László** igazgató-főrendező és **Szilveszter Ödön** ügyvezető elnök abban is megegyezett, hogy a bemutató létrehozásához Szilveszter úr, a Vadrózsák Együttes művészeti vezetője támogatókat keres. A felajánlott összegeket Szilveszter Ödön várja címére: 5601 Békéscsaba, Pf.: 413.

A békéscsabai premier után országos turnéra viszik az előadást, majd közép-európai fellépéseket terveznek, valamint szeretnék eladni a darabot a televíziónak, a kisebbségi műsoroknak. Mindez azonban terv marad, amíg a támogatókat nem sikerül megnyerni. A Jókai Színház a megállapodásban vállalta, hogy a produkciót segítő szponzorok neve és címe szerepel majd a plakátokon és műsorlapokon, illetve egyéb reklámfelületeken elsősorban beföldön, esetleg külföldi előadások esetén is.

N. K.

Álmodni sem mertek saját házról

– Hát milyen világ ez? Patkány van a kútban, már mosakodni sem tudunk belőle – kesereg **Buzás Ilona**. – Cipelhetjük a vizet a felső sori közifolyóról, mert itt Kóváron ivóvíz másutt nincs. De nemcsak a kútban van patkány, hanem a lakásban is, rettegünk, nehogy megtámadják a gyermeinket.

– A patkánnyal még elbánunk, de a szél átfúj a házban, nem tudjuk fűteni – szakítja meg a fiatalasszony panaszáradatát **Bogdán Sándor**. – Itt Kóváron harmincheten élünk mi cigányok, már ha ezt életnek lehet nevezni. Vannak, akik a fűtőkámban vészelték át a telet a gyerekekkel együtt.

A szükség nagy úr

Ezt jelzik az ideiglenesnek sem mondható szálláshelyekből kikandikáló kályhaecövek füstfelhői. Ezekben a magasba szálló füstgomolyagokban benne van az egyre fogyó környékbeli erdők jalkiáltása, a derékba vágott fák szomorú magányossága. A szükség nagy úr. – Végre a magam ura lehetek én is, épül a házam – mondja bizakodva **Kutka Ernő**. – Álmodni sem mertük, hogy valaha saját házuk lesz, de már a tetőt húzzák a mesterek. Pedig micsoda felzúdulás volt Kóváron, mikor az itt élők megtudták, hogy az önkormányzat ide jelölt ki huszonhat családnak házhelyet, de hát nekünk is lakni kell valahol. – Azt ígértek, hogy még a vizet is bekötik az új házukba, végre fürdőszobát láthat

a három gyerekünk – mondja **Buzás Gyöngyi**. A vízmű megszánt bennünket és idetett egy vizeslajt, hogy ne cipekedjünk, de ez lassan kifogy és azt mondják költséges a töltése. Most ez van, de végre épül a házuk, kiköltözhetünk a fűtőkámból hamarosan, mert húzzák ám a falakat az építők – mutat az épülő ház felé csillogó szemmel a fiatalasszony. – Száz lakás építésére a budapesti Liget Bau Kft. kapta meg a megbízást. Ez itt Kóváron referenciamunka, mert az önkormányzat tudni szeretné, hogy egy szociális lakás megépítése miibe is kerül. Így szól a testület határozata – magyarázza a helyzetet **Jónás Gábor**, a Balassagyarmati Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetője, aki egyben a megyei szervezet elnöke is.

Szakemberek kellenének

Diósjenőn, Órhalomban, Alsópetényben is kezdünk és Borsosberényben is építünk. A kedvező négyzetméterenkénti árban még a víz, villany, járda és az út is benne van. Sok ilyen hely kellene. – Itt Kóváron sajnos csak a telek van meg és a közművesítés pályázataiban nagyon lemaradtunk a helyiek tiltakozó akciója miatt. Az is igaz, hogy a pályázatok elkészítéséhez szakemberek kellenének és pénz, ebben többet segíthetnének az önkormányzatok – mondja **Jónás Gábor**. – Balassagyarmaton egyelőre nyolcvan lakásigény van, a megyében pedig ennek a sokszorosa. Változtatni kellene a törvé-

nyen és a valósághoz alakítani. Minden településen jó pár megvásárolható lakás, porta van és a támogatásból ezeket is meg lehetne venni. Meg kellene találni a módját az ellenőrzésnek, a megmaradt pénz komfortosításra való felhasználásának és nem kellene alig kész házakat építeni minden esetben.

Van cigánykérdés

– Az még nem is baj, ha nincs bepucolva, csak ott a gond, ha ez évekig a falu közepén díszleg, mert sok helyen a testület nem godnol a település arculatára – vetem közbe. – Az, hogy hol legyen szociális lakás, a helyi vezetés dolga – mondja **Jónás Gábor**. – Mindenhol ugyanaz a probléma, a megélhetés, a lakás, az oktatás és a diszkrimináció. Az, hogy a megyében és az országban nincs cigányprobléma, az csak mese. A kisebbségi szervezeteknek nincsenek biztosítva a működési feltételeik, nincsenek arányban az elvárásokkal. A politikai pártok zászlóikra tűzték a cigánykérdést, de tudniuk kell, hogy erről nemcsak beszélni kell, hanem hathatós, sürgős intézkedéseket is kell hozni. Az utóbbi kilenc évben láthatóvá váltak gondjaik. Negyven év alatt a cigánykérdés le volt fojtva, most robbant. – Az, hogy Kóváron és másutt is végre lakások épülnek a többgyermekes családok számára és ebben a mi szervezetünk is segíthet, annak nagyon örülök – mosolyodik el **Jónás Gábor**. A Balassagyarmaton most épülő két lakást már májusban birtokba vehetik a tulajdonosaik, akiknek ez a tavasz egy új élet lehetőségét hozza ajándékba.

Szabó Endre – Nógrád Megyei Hírlap

A cigány kultúra új műhelyei

Várhatóan még idén megkezdí működését egy új Országos Cigány Információs és Művelődési Központ Budapesten – jelentette be **Magyar Bálint**. A művelődési és közoktatási miniszter a cigány kultúra napja alkalmából tartott tájékoztatóján azt is elmondta: ősszel a maga nemében egyedülállónak ígérkező nemzetközi cigány kiállítás nyílik a Néprajzi Múzeumban.

Az új intézményt – amely mintegy öt-száz négyzetméter alapterületen a hetedik utcában kap helyet – várhatóan az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat (OCKÖ) költségvetési keretéből működtetik. Elsődleges feladata egy romológiai szakkönyvtár fenntartása, valamint információs szolgálat és programok szervezése lesz. Ugyanakkor a miniszter lapunk kérdésére elmondta: nem lenne célszerű a cigány kultúrát egy csúcsintézménybe zární, vagyis gettósítani. A roma művelődési

programoknak tehát ezután is meg kell maradniuk az ország többi közösségi szinterein és művelődési intézményeiben. Mint megtudtuk, 1998. prioritásai között a cigány, illetve a többségi kultúra kölcsönös tisztelétének elősegítése áll. Ennek jegyében az idei évtől minden magyarországi általános iskolában megkezdődik a cigány népismeret oktatása. Emellett cigány irodalmi művek megjelentetésére írt ki pályázatot a művelődési tárca, és megkezdődik a roma közösségi házak kulturális menedzserképzése is. Szintén idén először volt lehetséges cigány népzenei és folklórprodukciók külföldi fellépéseinek támogatására a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) Kultúra és turizmus pályázatának keretében. Mások mellett a 100 tagú cigányzenekar, a Rajkó Zenekar kapott segítséget külföldi turnéikhoz, amiért cserébe Európa nagyvárosaiban

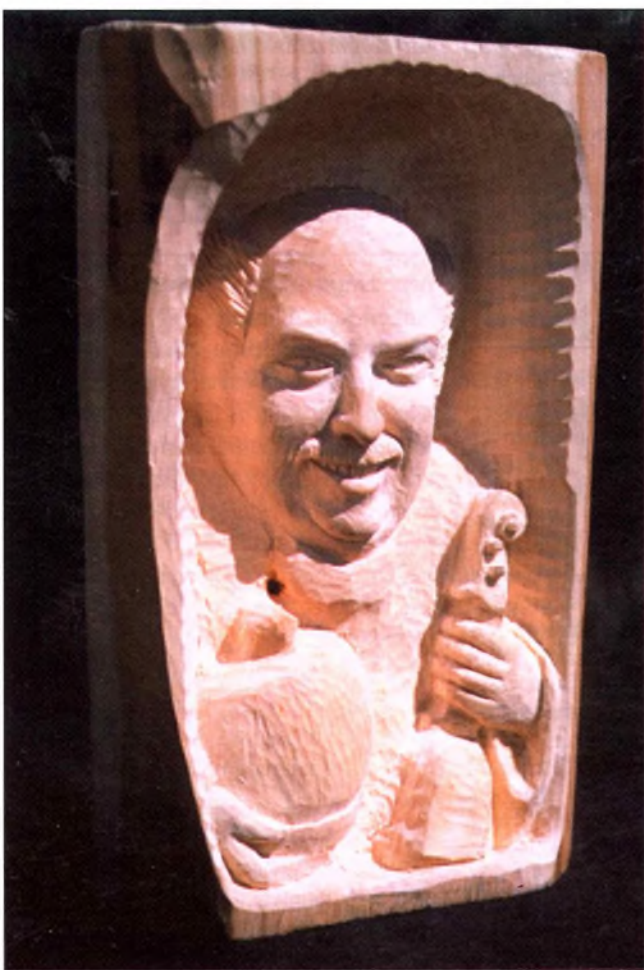
népszerűsítették Magyarország turisztikai értékeit. Szintén az NKA pályázatán nyert idén támogatást **Bari Károly** cigány népköltemények gyűjtésére és kiadására, valamint a Magyar Művelődési Intézet és a Baracskaú Bűntetés-végrehajtási Intézet cigány népfőiskola működtetésére. De támogatást kaptak ősi cigány mesterségeket felelevenítő programok is, hiszen ezeknek az identitásőrzésen kívül jelentős turisztikai vonzerejük lehet. A cigány kultúra napját (április 16.) egyébként 1971 óta, a Cigány Világszövetség londoni alakuló ülésének határozata nyomán ünneplik világszerte. A Néprajzi Múzeumban ősszel megnyíló nemzetközi cigány etnográfiai kiállítás teljes képet igyekszik majd adni a roma népcsoportok történetéről, kihalt és még élő népszokásairól. A tárlatot számos fesztiváljellegű roma kulturális rendezvény kíséri majd.

Bóday Pál Péter – Magyar Hírlap

A KARCAGI FASZOBRÁSZ

Tyukodi László
alkotásai

Fotók: Csabai István

Zenészportré

Danyi József jókedélyű mosolygós ember – azt a benyomást kelti bennem, hogy ilyen az igazi zenész ember: nyílt tekintetű, udvarias, vasalt megjelenésű.

Danyi József gyöngyösi otthona is ilyen „vasalt”. A bútorok a legújabb divat szerint valók.

– Ezeket a bútorokat még akkor vettük, amikor jól kerestem. A mátrafüredi Avar szállóban muzsikáltam nagybőgősként. Szép időszak volt – lemondóan legyint a kezével.

– **Mi a helyzet ma?**

– Munkanélküliség. A rendszerváltás után az egyik napról a másikra közölték velünk, hogy a szállodában megszűnik a zenei szolgáltatás, és a továbbiakban nem tartanak igényt a munkánkra. Olyan volt ez mint derült égből a villámcsapás. Ott álltam 50 évesen hűledezve, a zenén kívül máshoz nem értek. Leszázálekoltak 50 százalékra. Tizenötezer forint rokkant nyugdíjat kapok, jó ha a rezsire elég. A feleségem is le van százálekolva, már csak ilyen a romasors. Életünk, reményeink, lehetőségeink egyaránt le vannak százálekolva.

– **Van valami esély, lehetőség arra, hogy a dolgok jobbra forduljanak?**

– Nyáron adódik egy kis hakni, ami némiképp feloldja az anyagi gondokat. Ez az idénymunka egy kis reménysugár, de azért kapaszkodót, fogódzót nyújt és enyhíti a szegénység szorítását.

– **Ön sem gondolta volna, hogy valaha ilyen sorsra jut?**

– Dicsekvés nélkül elmondhatom, hogy a zenésztársadalom prominens személyiségeivel muzsikáltam együtt, mint például: **Boros Lajos, Lakatos Sándor** stb.... Azt gondoltam, hogy amíg egészségem és korom engedi, addig muzsikálok. Ez az álom ketté tört.... elpattant a húr... Az én lelkemben is elpattant valami, talán az önbecsülés húrja.

– **És ha újra kapna lehetőséget?**

– Lezáródott egy korszak, valami új kezdődik, s ebben már nem mi húzzuk a talp alá valót, hanem a szintetizátor. Ennek a gépzenének nincs lelke. Felborult a harmónia. Kiüresedtek az emberi tekintetek és a pénztárcák.

Rácz Lajos

(A fotó csak illusztráció)

Cím nélkül!

Ez a nap is ugyanolyan volt mint a többi, egy szokásos napra ébredtem. A buszon reggel ugyanannyi ember, azok az arcok, akiket már megszoktam. Az út most is csak negyvenöt perc volt, amíg a faluból Szolnokra értem. A busz megállt, oda, ahová szokott, a hideg engem is csípett és boldog voltam.

Valamiben mégis csak más volt mint a többi nap.

A buszpályaudvarra értem, kinyitottam az ajtót és egy véres fejű cigányembert pillantottam meg. Mellette egy másikat, aki zsebkendőjével próbálta letörölni társáról, az arcán lévő vért. A sarokban egy másik ember állt, aki az italt már jócskán megkóstolta, s onnan kiabált trágár szavakat a két cigányra. Ők nem szóltak. Talán félték, vagy tudták, hogyha visszaszólnak, ennyivel nem ússzák meg?! Lehet.

A nem cigány származású ezt mondja a társainak:

– Nem lett volna kár, ha megölöm, ő úgyis csak egy cigány. A cigányt nem sajnálja senki.

Ekkor már én is féltém, éreztem, hogy gonosz tekintetével lekicsinylően nézett rám.

A suliba gyalog mentem, volt időm gondolkodni. Mondatai ismét lepergették előttem.

„Ő is csak egy cigány!”

Most éreztem először, hogy félek azért, mert cigánynak születtem.

Rácz Zsuzsanna

AKI FÁT ÜLTET, BÍZIK A JÖVŐBEN

Aki fát ültet, gondol a jövőre. Aki fát ültet, elfelejthetetlen és kitörölhetetlen nyomot szeretne hagyni maga után. Aki fát ültet, tiszteli és szereti a természetet. Emlékszem szomszédunkra a vén Mándokira, aki, bár kevés szakértelemmel bírt, de annál nagyobb gondtal, körültekintéssel ültette el a fia telkén, annak csaknem középtengelyében az aprócska diófacsemetét, amelyet aztán ápolt, gondozott, locsolt, a fácska pedig megnövekedett.

Amikor már látni is lehetett, hogy felszerken, és megjelentek az első levélkedemények majd levelek, át-átszólt a kerítésen nézzem már, megeredt a diófa csemete. Repdeset örömeiben az öregember, aki túllépte már a nyolcvanát, s úgy érezte, ő megtette a magáét, diófát ültetett a jövőnek. Szokás volt egykor, szokás ma is, hogy a falusi öregemberek diófát ültetnek, hogy majdan emlékezzenek rá az utódok.

Évtizedek óta valójában a természetben, erdő mellett élek feleségemmel, fenyők, örökzöldek, díszfák, cserjék családjában, mint mondják, amolyan kisebbfajta arborétumban, amelyre büszkék vagyunk feleségemmel együtt. Annál is inkább, mert főleg az ő áldásos keze munkája nyomán született meg itt Sóstón a házunk körül az a díszkert, amelynek csaknem minden fáját mi, pontosabban ő ültetett. Kivételesen csupán egy fekete fenyő, no és a vénséges diófa. Isten tudja hány éves, de számunkra olyan mintha a testvérünk lenne, hozzá öregedtünk és viszont. Még terem is. Igaz nem egyformán, s nem mindig egészséges a termés. De a mi diófánkon termett!

Faültetők. Vajon gondolunk-e arra, mi történnék glóbuszunkkal fák, erdők nélkül? Megszünnének létezni. Tüdő nélkül nem élhet az ember. Nem létezhet a természet sem. Becsüld a faültetőket, az erdőtelepítőket s mindazokat, akik faültetésre buzdítanak. Nem megvetni, kigúnyolni, kinevetni kell az állam és a kormányfőket, a tudósokat, az egyszerű paraszt embereket, akik faültetésre hívnak, buzdítanak. Nincs olyan turista, aki ha Balatonfüreden jár, meg ne nézné a Tagore sétányon ültetett fákat, amelyeket úrhajósok, tudósok, költők, itt járt hírességek ültettek, s vannak közöttük olyanok, akik vissza-visszajárnak megnézni hogyan fejlődik az ő fája.

Tudom, hogy Magyarországon soktíz-ezer hektár erdő telepítésére van szükség ahhoz, hogy a biológiai stb egyensúlyt helyreállítsuk. Nem véletlen, hogy a faültetés, az erdőtelepítés az első közt szerepel a kormány cigányság hely-

zetének javítását célzó programjában, melyet együtt dolgozott ki az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzattal, és sok romának ad munkát. S ha a Közmunka Tanácsnál, megyei szervezetnél, a munkaügyi központokban, a települési és roma kisebbségi önkormányzatokban, az erdőgazdaságoknál stb, arra buzdítják a cigányságot: vegyen részt az erdőtelepítésben, a faültetésben, akkor a fizetés mellett a jövő építésére is kéri őket, erre buzdítanak.

A világhírű muzsikus dinasztiák, roma mesterségek már régen kipusztultak volna, ha a kitűnő hallású, ügyes kezű prímások, cimbalmosok, klarinétosok, csellisták, mesteremberek nem gondoskodnak az utánpótlás neveléséről, a

csemeték „ültetéséről”. Faültetők a kiváló mesteremberek, énekesek, táncosok, s mindenki a szó metaforikus értelmében, aki gondol a jövőre, aki utódokat nevel. Tiszteletet érdemel, tanítson bár teknővájásra, lópatkolásra, kosárfonásra, hármire, ami emberi alkotás. Fát ültet az.

Amíg az öregember élt, volt gondos gazdája az általa ültetett, cseperedő kis diófának. Amikor aztán itthagya ezt az árnyékvilágot, a picinyke diófa gondoskodás hiányában sorvadásnak indult. Alkalmassal a kerben járva átpillantottam a szomszéd udvarra, ahol a diófa állt. Eltűnt, valaki elpusztította. Vele együtt saját jövőjének egy szeletét is.

Farkas Kálmán

Napok tükrében

Nem vagyok lokálpatrióta, csak amolyan „bevándorló”, aki immáron több mint huszonöt éve él itt: Pest-szenterzsébeten. E kerület egy talpalatnyi hazát adott nekem, ahol megvethette lábát a remény és a hit. Igaz, hogy nem várt tárt karokkal, felhőtlen sorsot sem ígért. Parányi albertletti szoba azért csak jutott, ahol legalább álmodozni lehetett a jövőről.

Igaz, hogy álmaink falán átütött a salétrom – a vékony falak nyögve birkóztak a zimankóval...

Csak határtalan optimizmussal lehetett fölmelegíteni a vacogó kétségbeesést. Mindezek ellenére hittünk abban, hogy tehetségünk és kitartásunk – előbb vagy utóbb – elhozza nekünk az összkomfortos vágyak beteljesülését.

Már régóta ismerősen simulnak talpam alá az utak. Az eső is barátságosan paskolja meg az arcomat. Radnóti sorai jutnak eszembe: „S ha néha lábamhoz térdepel / egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom, / tudom, hogy merre mennek, kik mennek az úton...” Valahogy így érzek én is, amikor az utcákon végig ballagok.

Közös udvarunkba minden tavasszal megérkeznek a fecskék, mert ösztönük azt sugallja, hogy itt érdemes utódot nevelni. A kapu bejárata alatti fészek számukra a béke háborítatlan szigete. Külön udvar a miénk. Nem a szín, a vallási hovatartozás, politikai elkötelezettség, pénz, szellemiség határozza meg az ember értékét, hanem a tolerancia, a nyitottság, a problémák iránti fogékonyság

dönti el egy-egy lakó emberi mércéjét.

Szándékosan említettem a színt, mert számomra fontos genetikai tényező, amely már születésemtől fogva meghatározta hovatartozásomat. Cigánynak születni nem erény, de nem is bűn. E megmásíthatatlan ténnyel együtt kell élnem. Idővel a környezetem megszokja, netán meg is barátkozik másságommal. De csak abban az esetben, ha kiállok azokat a kötelező emberi próbákat, amelyet megmérettetésnek nevezünk. Ha valaki könnyűnek találta, akkor a cigány szó, már jelzőként írja be magát a tudatba. Ha viszont a tisztesség, méltóság, törvény és rend fegyelmevel van átitatva, akkor főnévként szerepel a cigány szó. Mindezeket azért írtam le, mert mindennapi küzdelmeimhez tartoznak. Tükröt tartanak elém. A mának a gondolati szabadsága határozza meg a holnap tetteit, amely az érdemi cselekvés irányítóje lehet.

Büszkén elmondhatom, hogy Pest-szenterzsébeten itthon vagyok. Régi ismerősként üdvözlnek: a piaci kofák, a holti eladók, az újságárusok. Egészségemért aggódik a körzeti orvos. Egyszóval itthon vagyok. Ha megyek a Kossuth Lajos utcán, s te szembejössz velem - rád ismerek, mert az arcodon másként pihen meg a fény, mint az idegenén. Tudom, hogy Te is idevalósi vagy: pestszenterzsébeti, akár csak én...

Rácz Lajos

Miért hiszik, hogy ha valaki újságíró, hát jól ért a versmondáshoz is, ezt bírálni is képes, nem tudom, csak azt, hogy az iskolában, ahol éppen látogatóban voltam cikkírás végett, a cigány lurkók versmondó versenyre zsűrijébe invitáltak. Hiába szabadkoztam, nem volt mese, no meg kissé a hiúságomnak is kedvezett a dolog, így asztalhoz ültem. Szerencsémre nálam értőbbek is voltak, így amit ők mondtak, arra bólinthattam és kész.

Ekkor ismertem meg az akkor még nygyedikes Jost. Kiderült később, hogy ez a József név becézett alakja és ezt a nevet ő nagyon kedveli is. Magyarul is, romani nyelven is, ezt aztán nemigen értette sem lovári, sem beás, romungro meg nem volt köztük, de azért folyt minden, mint medrében a szabályozott patak.

Ez a Jos gyerek úgy szavalt, de úgy, és azt hiszem, leginkább az én szememet ke-reste, talán nekem szavalt elsősorban mindkét nyelven, hogy tetszett, nem tetszett volna, mindenképpen reá kellett figyelnem. De tetszett, jól, szépen szavalt és ebben az egész zsűri egyetértett, a hallgatóság is, mert szinte önkéntelenül, egy időben fel-

csattanó tapssal jutalmaztuk őt valamennyien. A zsűrielnök pedig nem sokkal a verseny vége után, az első helyezettnek járó szép oklevelest és könyvjutalmat adott át az igyekvő fiúcskának.

Néha eszembe jutott annál inkább is, mert olykor feltűnt, amikor reggel iskolába iparkodott. Néha emlékeztetett rá, hol is találkoztunk, milyen alkalmából.

Minap lelkesen szaladt hozzám az utcán, és újságolta, hogy megint versmondó verseny lesz náluk az iskolában, mert tudja, nálunk sokszor van ám ilyen verseny! És szabályosan meghívott ide. Figyelmeisége jól esett, ám máshol volt érkezőm, nem mehettem. Bevallom, meg is feledkeztem erről, de Jos, vagy tíz nap múlva örömmel rohant hozzám, kezében fehér lapot lobogtatott.

– Megnyertem a versenyt! Nézze! Itt a papír, igazat mondok!

Rögtön eszembe jutott, hová és minek hívott minap, megörültem a lelkes gyerekeknek és persze, megvizsgáltam a dokumentumot. Nem akármilyen ez! Az iskola vezetői és a zsűri igazolja és minden érdeklődő tudtára adja, hogy Jos az újabb szavalóversenyen, mint már ötödikes, osztálytársai, ill. az ötödikesek versmondó versenyében az első helyezést érte el.

Félszemelem láttam ám, hogy figyel, mit olvasok ki az értékes okmányból, vajon, vele örülök-e? Anélkül is így voltam vele, hogy erre kötelezettnek éreztem volna magamat.

– Nemsokára megint versenyzünk ám!

Hű de szorgalmas az irodalomtanára ennek a gyereknek! – gondoltam és biztosítottam a fiút arról, hogy vele izgulok majd, és ha idejében értesülök róla s az iskolának sem lesz kifogása, akkor meghallgatom őt. És ekkor a bennem rejtőző egyik kisördög, a lírai talán megszólaltatott.

– Nem gondoltam még rá. De írjak most magának verset?

Csak azt tudtam rávágni, hogy itt, a zebra elején, átkelésre várva, ne hogy nekikezdjen verset írni, de azért örülnék neki, ha megpróbálná otthon, amikor nincs más dolga.

– Írok bizony! Írok én magának olyan verset, hogy azt a versenyen is el lehet majd mondani! – válaszolta és úgy elinált, hogy azt hiszem nagyon gyorsan hazaért.

Ám reméltem, hogy ebéd előtt nem állt neki költeni. Bár, az igazi költőt nem zavarja, mikor veti papírra gondolatait. Amikor rájön az ihlet. Várom, Jos mikor örvendeztet meg immár a saját versével, és hogy a kettő közül melyik anyanyelvén írja majd.

Hazai Sándor

„A hír szent, a vélemény szabad”

„Az igazat, csakis a színtiszta igazat”

Tisztelt Olvasó!

Hosszas gondolkodás után ragadtam tollat, hisz el sem tudtam képzelni, hogy van olyan cigányember ebben az országban, aki a más portáján akar seperi anélkül, hogy előbb a sajátját tenné tisztába. Márpedig a média és a sajtó közbeiktatásával ez történt. Ugyanis azok a cigánypolitikai erők, akik az önkormányzati választásokon háttérbe szorultak, elfeledkeztek arról, hogy a lemaradásukat minnek köszönhetik. Mint olyan ember, aki közvetlen rokoni kapcsolatán keresztül a nevezett, de névvel és címmel nem illetett cigánypolitikai erők tevékenységét figyelemmel kísérem, tudom, hogy azon kívül, hogy pártpolitikai befolyás és irányelveket követve, csak a saját egzisztenciájukra és megélhetésükre gondoltak. Értünk a cigányokért semmit az égvilágon nem tettek. Bizonyítékaim vannak arra vonatkozóan, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében cigánytömegeket kábítottak el olyan ígéretekkel, melynek a megvalósítását az a **Farkas Flórián** és koalíciós társai érték el, akit vagy akiket most ezek az emberek olyasmivel vádolnak, amely náluk hosszú éveken keresztül gyakorlat volt. Úgy dolgoztak, mint az elmúlt rendszerben a szovjetpolitika apparátusa (minden a miénk), a többi

bennünket nem érdekelt. Felháborító, hogy nem, tudnak nem képesek önkritikát gyakorolni sem önmagukkal, sem cselekedeteikkel szemben. Ugyanis lenne miért. Elsők között említeném talán azt, hogy közel 8 év távlatában képtelenek voltak egy olyan tömegbázis kialakítására, amellyel bizonyítható lett volna a cigányság helye és szerepe a társadalomban. Továbbá, politikai felkészületlenségükből adódóan nem tudtak kommunikálni sem az ország politikai vezetésével, sem a cigánysággal, sem pedig a többségi társadalommal. Mert **Farkas Flórián** és a „Lungo Drom”, valamint a koalíció erre képes volt, ezért ellenséggé próbálnak festeni arról az emberről és arról a szervezetről, amely politikai felkészültsége folytán, képes volt sorsunkat úgy rendezni, ahogyan azt a többségi és a kisebbségi társadalom is igényli.

Elkeseredésükben odáig merészkedtek, hogy a szekértolás mellett azon az udvaron is seperi akarnak, ahová ők már rég nem férek be. Csak emlékeztetőül úgy a Roma Parlament, mint a Phralipe-tagszervezetét hosszú éveken keresztül magára hagyta. A két megyében úgy a cigányság, mint a települések politikai vezetői rájöttek arra, hogy a két megnevezett szerveződés nem egyéb egy önhatalmi szerveződésnél, illetve karrierizmust építő tevékenységnél. Ezért már az Országos Kisebbségi Önkormányzat vá-

lasztásánál közrejátszott az a negatív tevékenység, melyet maguk a cigányok is éreztek, illetve észrevettek. Én magam is, aki több éven keresztül voltam tagja rájöttem, hogy eszköz vagyok csupán a két szervezet vezető kezében. Hiszen soha olyan konkrét irányelvet, segítséget, melyet hasznosítani tudtam volna, tőlük nem kaptam. Gyűléseik, összejövetelük esetén a hatalmi harcra kívül semmi más nem történt. Ezért én az általuk hirdetett vádakokat nem fogadom el, sőt azt az előbb felsorolt tények miatt vissza is utasítom. A magyarországi cigányság akkor jama jól, ha az említett szervezet vezetők kivonulnának a politikából és hagynák, hogy olyan emberek politizáljanak helyettük, akik ismerik a cigányság helyzetét, akik felkészültek és akiknek nincs királyi ambíciója.

Tisztelt Olvasó!

A leírtak tényeken és valóságon alapsznak. Csak annak az emberek van joga a másik udvarán seperi, akinek megvan erre az erkölcsi jogalapja, a politikai felkészültsége. Sajnos az én tapasztalatom az, hogy a karrierizmus építésén kívül ők a sóprésre nem váltak jogalannyá, és ezt tudomásul is kell nekik venni. Természetesen ehhez kell egy kis önkritika is, mellyel nekik már rég- gon élni kellett volna.

Balogh Ágnes, Cigánd

Vendégünk: Balogh Beáta

Amikor először megpillantottam Balogh Beátát azt hittem, hogy „magyar”, de aztán megvillant a tekintetében az a huncut, furcsa fény, amelyet csak mi, romák tudunk beazonosítani. Igen ő is olyan, mint én: „egy népből valók vagyunk”.

Balogh Beáta szabolcsi, Gávavencselről való. Édesapja kőműves létére érettségét szerzett a Jedlik Ányos Gimnáziumban. Ő volt a család szellemi motorja. Beátát is továbbtanulásra biztatta.

Beáta nagy szeretettel emlékezik vissza általános iskolai tanárnőjére, **Lelovics Erzsébetre**, aki felkarolta, pallérozta a kislány elméjét. Ez a tanárnő volt, aki szendviccsel és forró teával várta az iskolába érkező, éhes, áttágyott roma gyerekeket.

Balogh Beáta 17 éves kora óta piaci kereskedőként dolgozik, hogy nagy álmat megvalósítsa. Ez az álom a főiskoláról szól. Az ELTE TFK történelem szakára jár, jelenleg első éves tanuló. Beáta közgazdasági szakközépiskolában tanult, könyvelői, statisztikusi ké-

pesítést szerzett. Ezzel a képesítéssel jól elboldogult volna az életben, de ő többre vágyott és ez az elszántság meghozta a maga gyümölcsét és támogatásra talált **Zsigó Jenő** személyében, aki a Cigány Módszertani Központ igazgatója. Ettől az intézménytől kap rendszeres ösztöndíjat.

Beáta szabadidejében roma gyerekeket (ingyen) korrepetál. Nagy-nagy szeretettel teszi ezt, mert ezek a gyerekek a jövő hordozói, és ha nem bánunk velük kellő alázattal és tisztességgel, akkor bizony tékozlókká válhatnak, mert jövőnket a semmibe vetjük. A roma gyerekeknél nem az aggyal, a szürke álománnyal van baj, az igazi gondot a szociális és szellemi háttér okozza (nem törődömség, megalkuvás). A produktív motívumok hiánya, mint önszerkentés arra, hogy több legyen anyámnál, apámnál. Ezeknek a motívumoknak a hiánya, pislákoló volta sokszor eldönti, meghatározza egy-egy tehetséges roma gyermek sorsát, életútját. Ha engem annak idején nem karoltak volna fel az általános iskolában, akkor ma

nem járhatnék főiskolára. Következőtes, tiszta szívű együttérző pedagógusokra van szükség, akikben van erő és kitartás ahhoz, hogy megássák azokat a szellemi kutakat, amelyből a romák is ihatnak.

Sajnálkozva látom, hogy azok akik vidéki középiskolából jöttek, egyszerűen nem tudják felvenni a versenyt azokkal, akik jönevű, jóhírű középiskolába jártak. A gyengébb iskolából jövők többsége már az első félévben kirostálódik. A szelekció szigorú és következetes, vagyis nincs pardon, „hulljon a fergese”.

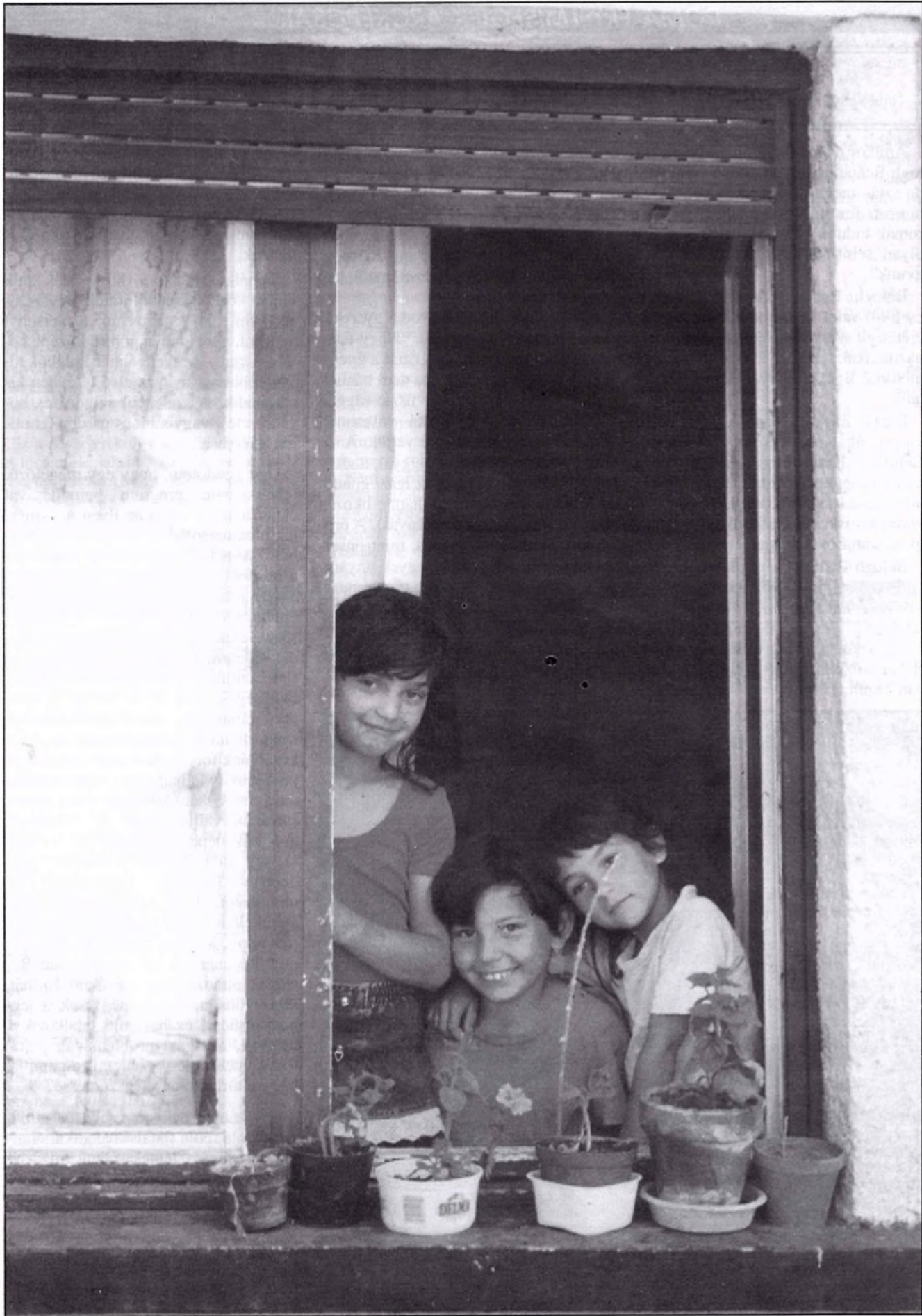
Úgy gondolom, hogy egy megelőző, felzárkóztató program beindításával elejét lehetne venni az ilyen nagymértékű lemorzsolódásnak. Ebben az esetben 300-nál több roma fiatal tanulhatna a felsőoktatási intézményekben. Mind ezt tennék a jövő roma értelmiségiek érdekében. Úgy gondolom, hogy szükséges lenne egy Cigány Értelmiségi Érdekvédelmi szervezetet létrehozni a fent említett problémák kezelésére. Szükséges lenne ez az anyagi és szellemi támogatás, amely elősegítené a roma fiatalok meggyökerezését és a későbbiek folyamán fejlődésnek, növekedésnek indulhatna egy új értelmiségi mag, amely nem asszimilálódik, hanem romának vallja magát és felvállalja, dolgozik népe jobblétéért. Ez az eszméiség válhat féltett közkinccsé, mindennapi kenyérré. Összegzésül elmondhatom, hogy Balogh Beátának tíz évig kellett várnia arra, hogy főiskolára járhasson. Mennyi eltékozolt időt, önpusztító energiát kellett elégtennie Beátának ahhoz, hogy az álom formát, alakot öltön. És ez még csak a jéghegy csúcsa, és ha majd találkozik a heggyel, az igazi problémával, vajon lesz-e neki elég szellemi dinamitja, hogy a torlaszokat megszüntesse?

Adjuk meg neki az esélyt és mindazoknak a roma fiataloknak, akik értelmiségi pályára léptek. Ők a mi szellemi bankunk betétjei, segítsük őket és a kamat nem marad el, mert a szellemi befektetés egy nép felemelkedését szolgálja és nekünk bizony romáknak ideje végre, hogy feltápaszkodjunk a porból.

Balogh Beátának tíz évig kellett várnia arra, hogy főiskolára járhasson

Rácz Lajos

Csak a demokrácia választható

Az országgyűlési választásokhoz közeledve minduntalan felmerül a kérdés: mit ér az, ha lesz kormányváltás, és mit ér, ha nem? Egyik és a másik esetben is változik-e valami, ha csak azon túl nem, hogy a hatalom új szereplői ott folytatják, ahol elődeik abbahagyták? Csak látszólag könnyű mindkét kérdésre válaszolni, hiszen a köznap gyakorlat bizonyítja be, hogy az újabb négy esztendő milyen változásokat hoz. És főként melyik társadalmi csoport vagy csoportok számára. Mert egyfelől az is tény, hogy a rendszerváltozás eddigi időszakában az előnyök és a veszteségek nem azonos mértékben halmazódtak fel. Miközben a jogállamiság intézményrendszere kiépült, a demokratikus állampolgári jogok gyakorlására elvileg mindenkinek lehetősége nyílt, a közélettől való elfordulás, a passzivitás és közömbösség megannyi tünetével találkozhatunk. Mintha a csalódottság és reményvesztettség lenne érzékelhető mindenütt, s ezzel egyidejűleg pedig az a tudat erősödne, hogy választani sem érdemes.

Kecsegtető pártprogramok

Mert esetleg – ahogyan a köznap vélekedések érzékeltetik – az állampolgári szavazatok csak addig fontosak, ameddig egy-egy párt vagy annak jelöltje megszerzi magának. Utána már minden megy a maga kiszámíthatatlan útján. Jó, ha az ígéretek töredéke teljesül. S ebben a megközelítésben rejlik is némi igazság. A különböző pártprogramok kezdetben mindig kecsegtetőbbek annál, mint amennyi megvalósul belőlük. Ám ebből mégsem következik az, hogy eleve le kellene mondanunk a választás és a döntés személyes felelősségéről. Habár igaz az, hogy a politikai ígéretek sokszor csupán a személyvesztés szerepét töltik be, de azzal, hogy társadalmi támogatást kapnak vagy sem, az állampolgárok akaratán múlik. Még azok szempontjából is, akik úgy érzik magukat, hogy porig alázták őket, s mindenükből kifosztva, pusztán a voksukra áhítoznak. Csak hogy éppen ez a helyzet teremti hamis látszatot. Mert ha demokráciáról van

szó, akkor – kissé elvontan fogalmazva – a kritikai fegyverét sohasem helyettesítheti a fegyverek kritikája. A politikai sokszínűséget az egyszólamúság, a többpólusú hatalmi mezőt az egyközpontúság.

Veszélyben a demokrácia

Ebből is következik, hogy míg léteznek egymással versengő pártok, ez a demokrácia garanciáját is jelenti. Más kérdés, hogy a szándék és a következmény között milyen szakadék tátong. Ha ugyanis akármelyik párt azzal áll elő, hogy egyik napról a másikra csodákra képes, s olyan jólétet teremti az országban, amelynek előnyeit a társadalom valamennyi tagja egyformán élvezzi, semmi másként nem érzékelhető, mint pusztá megtévesztésként. Mert a viszonylagos jóléthez is vitathatatlan gazdasági, szociális és kulturális teljesítményekre van szükség. Hasznosítható és hasznosuló tudásra, értékekre. Ha mindez hiányzik, és a társadalom több mint fele a pusztá túlélésre rendezkedik be, vagy éppenséggel segélyekből tengeti életét, ezen az állapoton a csodaszerek sem segítenek. Nem is segíthetnek, hiszen az állampolgárok képességén, egyéni teljesítményén múlik, hogy növekedik-e a gazdaság versenyképessége, több lesz-e a megtermelt érték vagy sem. Egyszerűbben fogalmazva, azt is mondhatnánk; ahogyan a bankokat lehet konszolidálni, ugyanúgy fennáll ennek lehetősége a társadalom szinte bármelyik területén. S mindezt annál nagyobb szükség van, mivel a feltartóztatatlanul növekvő egyenlőtlenségek annyira szétszabdaltják a társadalmat, hogy a demokrácia is veszélybe kerülhet. Mert, ha az a törvényszerűség érvényesül a társadalomban, hogy a gazdagok még gazdagabbak, a szegények még szegényebbek lesznek, a szociális feszültség elkerülhetetlenül növekedni fog.

Ne a szólamok és jelszavak szintjén

S különösen azok a társadalmi csoportok (beleértve a cigányságot is) kerülhetnek fenyegetett helyzetbe, akik önjelölt képtelenek bármin is változtatni. Legfeljebb egy ideig eltúrik mindazt, ami velük történik. De éppen az országgyűlési választás nyújt esélyt arra, hogy a minden szempontból hátrányos helyzetű állampolgárok tehetetlen szereplői lesznek-e az újabb négy évnek, vagy maguk is hozzájárulnak ahhoz, hogy olyan kormány alakuljon, amelyik nem a szólamok és a jelszavak szintjén foglalkozik a hátrányok enyhítésével. Hanem amelyiknek számon kérhető és valóra váltható cselekvési programja van. Ez jelent fedezetet arra, hogy valamilyen változás elinduljon a társadalom konszolidálásának folyamatában. Ha ugyanis egyértelművé válik, hogy milyen stratégiai lépésekre van szükség a foglalkoztatásban, az oktatásban, a szociális szférában, s mindehhez milyen anyagi és egyéb feltételek szükségesek, az állampolgárok választása is könnyebb lesz. Legalábbis abban az értelemben, hogy azok jutnak kormányzati hatalomra, akik már eddig is bizonyították, hogy nem a hangzatos jelszavak rabjai.

Esélyt!

Ugyancsak nyilvánvaló tény, hogy az egyenlőtlenségeket csak ideig-óráig lehet elleplezni a szabadság mindent kiengesztelő nevével. Annál is inkább, mivel némelyek valóban jókora szabadsággal rendelkeznek, a többség viszont a tehetetlenséget éli át. Ahhoz, hogy a helyzet változzon, mindeneke-lőtt arra van szükség, hogy a demokrácia valóban lehetőséget és esélyt nyújtson mindazok számára, akik nem csupán kiszolgáltatott szereplői, hanem szerzői is akarnak lenni a társadalmi folyamatoknak. Még hozzá a jogállamiság, illetve a demokratikus közélet semmi mással nem helyettesíthető ke- retei között.

Dr. Kerékgyártó T. István

P Á L Y Á Z A T

Roma származású fiatalok pályaválasztását és pályaaorientációját segítő szakmai programok támogatása (Kódszám:740/8)

A pályázat célja:

A roma származású tanulók pályaválasztását és pályaaorientációját elősegítő, pedagógusokból, pszichológusokból és szociális munkásokból álló szakértői csoportok támogatása.

A pályázók köre:

Az érintett intézmények (iskolák, nevelési-, pályaválasztási-, pszichológiai tanácsadó szervezetek) együttműködésén alapuló szakértői csoportok.

A pályázat követelményei:

A pályázat keretében a pályaválasztás előtt álló, általános, illetve középiskolában tanuló roma származású tanulók személyiségére és képességeire építő, a diákok pályaválasztási esélyegyenlőségét javító, olyan szakmai programok kaphatnak támogatást, amelyeket a szakmai csoportok az iskolákban valósítanak meg.

Az űrlaphoz csatolni kell a szakmai program részletes leírását és költségvetését, a megvalósításban

együttműködő partnerek szándéknyilatkozatait, a résztvevő szakemberek szakmai önéletrajzát, valamint a programban résztvevő iskolák és diákok névsorát.

A tervezett keret: 5.000.000 Ft

Beküldési határidő: 1998. május 18.

A pályázati döntésekről szóló értesítés várható határideje: 1998. július 31.

A pályázat feltételei: Pályázni kizárólag az erre a célra szolgáló űrlap kitöltésével lehet, amelyen a részletes pályázati követelmények megtalálhatóak.

További információ és űrlap beszerezhető: A pályázó nevére megcímezett és felbélyegzett közepes méretű válaszboríték megküldésével postai úton: Soros Alapítvány, 1525 Budapest, Pf.34. (Tel: 315-0315, fax: 315-0201), vagy személyesen: Budapest, II. Bolyai út 14.

A Soros Alapítvány részletes tájékoztatója a www.soros.hu címen megtalálható az interneten. Az internetről az űrlapok letölthetők.

A Soros Alapítványnál 1997. december 1-től szerdai napokon az ügyfélfogadás szünetel. A hét többi napján a fenti címen és telefonszámon továbbra is állunk pályázóink rendelkezésére.

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány 1998. április 15-i kuratóriumi ülésén elbírált pályázatok

Pályázó szervezet	Kért támogatás (Ft)	Megítélt támogatás (Ft)	VNT / VTT	A program leírása
Glonczy János, Novajidrány	1.000.000	Elutasítva	—	nyúltartás
Berkes Sándor, Jászapáti	1.000.000	600.000	— / 600.000	tehéntartás
László Róbert, Kistapolca	1.000.000	500.000	— / 500.000	sertéstartás
Bogdán István, Vajszló	1.000.000	400.000	— / 400.000	sertéstartás, földművelés
Bódi Józsefné, Kunszentmárton	1.000.000	Elutasítva	—	sertéstartás
Rézműves Ferenc, Nyírbétek	1.000.000	500.000	— / 500.000	épitőipar
Kerpács Gusztáv, Lenti	1.000.000	Elutasítva	—	építkezési vállalkozás
Zsiros Tiborné, Felsőzsolca	1.000.000	500.000	— / 500.000	kereskedés
Alkalom Bt., Verpelét	1.000.000	1.000.000	— / 1.000.000	üvegezési vállalkozás
Herbály István, Szolnok	1.000.000	Elutasítva	—	kültéri burkolók gyártása
Fehér Sándor, Tiszabura	1.000.000	Elutasítva	—	sertéstartás
Nagyné Tóth Mária, Tiszaszentmárton	1.000.000	600.000	— / 600.000	sertéstartás
Kovács Gyula, Tiszaszentmárton	1.000.000	1.000.000	— / 1.000.000	takarítás, szállítás
Balogh Albert, Kiszrovágy	1.000.000	700.000	140.000 / 560.000	tehéntartás
Kárpáti Róbert, Kalocsa	1.000.000	1.000.000	200.000 / 800.000	sertéstartás
Beniczki Lászlóné, Salgótarján	1.000.000	800.000	— / 800.000	raklapgyártás

Pályázó szervezet	Kért támogatás (Ft)	Megítelt támogatás (Ft)	VNT / VTT	A program leírása
Banya László, Jánoshida	1.000.000	800.000	160.000 / 640.000	sertés- és nyúltartás
Csipkés Arzénne, Arló	500.000	500.000	100.000 / 400.000	sertéstartás
Tóth István, Csépa	1.000.000	1.000.000	— / 1.000.000	birkatenyésztés
Balázs Zoltán, Valkó	1.000.000	1.000.000	— / 1.000.000	tojástermelés
Bangó Gáborné, Nógrádmegyer	1.000.000	400.000	— / 400.000	gyógynövénytermesztés
Szerecz Józsefné, Páprád	924.000	924.000	184.800 / 739.200	szarvasmarha- és juhtartás
Tapolcai Pál, Kiskunmajsa	1.000.000	750.000	150.000 / 600.000	sertéstartás
Vörös Gyula, Nadap	800.000	800.000	— / 800.000	tojtyúktartás és tojástermelés
Lakatos Endre, Aranyosapáti	499.000	499.000	100.000 / 399.000	sertéstartás
Orsós János, Babócsa	1.000.000	600.000	120.000 / 480.000	sertéstartás
Rézműves Pál, Tyukod	1.000.000	600.000	120.000 / 480.000	sertéstartás
Balogh Zoltán, Barcs	1.000.000	300.000	60.000 / 240.000	sertéstartás, nyúltenyésztés
CKÖ, Szerencs	1.400.732	Elutasítva	—	sertéstartás
Jánoshida Szocialista Cigány Szervezet	1.500.000	Elutasítva	—	sertéstartás
CKÖ, Kerecsend	1.500.000	430.000	310.000 / 120.000	földművelés
CKÖ, Csurgó	969.750	Elutasítva	—	közhasznú foglalkoztatás
Lungo Drom, Békéscsaba	160.000	Elutasítva	—	istállórenoválás
Szendrőlád Községért Jóléti Szolg. Helyi Alapítvány	1.500.000	Elutasítva	—	szociális sertésenyésztés
CKÖ, Pocsaj	1.500.000	Elutasítva	—	marhahizlalás
CKÖ, Gacsály	1.083.000	Elutasítva	—	kukoricatermesztés
Független Cigány Szervezet, Sajószentpéter	1.500.000	Elutasítva	—	sertéstartás
CKÖ, Szentpéter	1.500.000	Elutasítva	—	gépvásárlás
Községi Önk., Perkupa	1.500.000	Következő kuratóriumi ülésre áthelyezve	—	gépvásárlás
CKÖ, Bátaszék	1.500.000	1.000.000	700.000 / 300.000	földművelés, gépvásárlás
CKÖ, Gulács	1.430.000	Elutasítva	—	földművelés, sertésenyésztés
CKÖ, Kántorjánosi	1.000.000	800.000	500.000 / 300.000	földművelés
CKÖ, Aranyosapáti	389.000	392.000	292.000 / 100.000	földművelés
ECÉSZ, Apátfalva	1.000.000	800.000	600.000 / 200.000	hagymatermesztés
CKÖ, Bagamér	1.000.000	1.000.000	700.000 / 300.000	tormatermesztés
Körny. Véd. Ter. Fejl. KHT, Forró	871.000	Elutasítva	—	földművelés
CKÖ, Körösszakál	1.063.994	500.000	500.000 / 100.000	olajólmag-termesztés
MCDSZ, Bagamér	1.000.000	1.000.000	700.000 / 300.000	tormatermesztés
MCISZ, Gemze	1.000.000	Elutasítva	—	gépvásárlás
TFFCSZ miskolci tagszerv.	990.000	99.000	297.000 / 693.000	mikrobuszvásárlás szállításhoz
Összesen	52.080.476	22.685.000	5.833.800 / 16.851.200	

Rövidítések: CKÖ = cigány kisebbségi önkormányzat; VNT = vissza nem térítendő támogatás; VTT = visszatérítendő támogatás

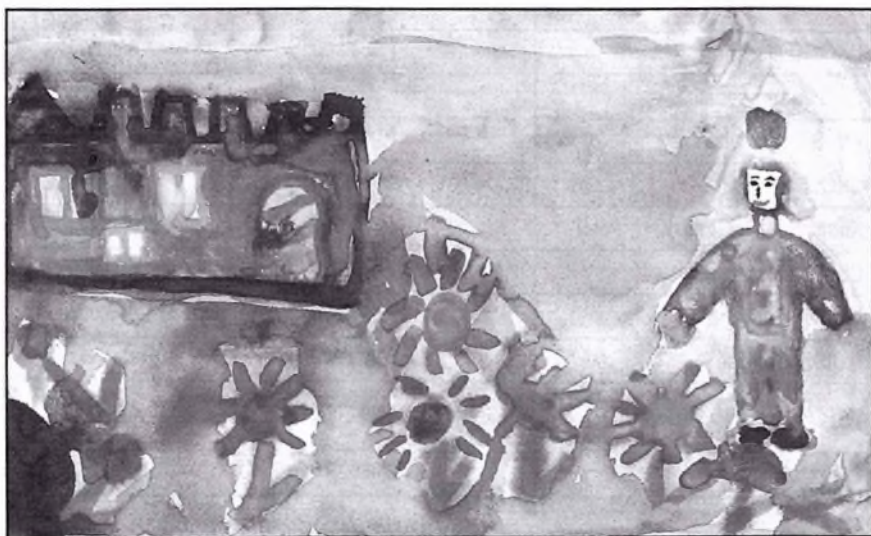
Fagyos király

Cigányasszony kicsi fia
éles baltát vett kezébe,
kiballagott az irtásra,
rengeteg erdő szélére,
ágacskákat vagdosgatott.
Fagyos király arra sétált,
meglátta őt, reá rontott,
hintója után kötötte,
magas várába vonszolta,
várában pincébe zárta,
kiéhezett kígyók közé.
Sírdogált a cigányasszony:
este van már, s fia nem jön,
hová kószált, hol keresse?
Tűzhízlaló kovácsához ment,
bocskort csináltatott vashól,
nagy vaspálcát vándorbotnak,
nekivágott a világnak.
Bejárta az egész földet,
kicsi fiát nem találta,
visszafordult sírdogálva,
egyszer csak egy várhoz ért el.
Ablakából Fagyos király
meglátta őt, rákiáltott:
Hé, te vénség, felelj nékem,
mit keresel, mért kószálsz itt?
Jaj, nagyuram, Fagyos király,
járom a kerek világot:
hétesztendő kicsi fiam
elrabolták, őt keresem.
Ha keresed, megtaláltad,
menj a pince ablakához,
kérdzd tőle hangos szóval:
él-e még vagy meghalt régen,
él-e még, vagy meghalt régen?
Fut az öreg cigányasszony
pincebörtön ablakához.
Kicsi fiam, mi van véled?
Élsz-e még vagy meghaltál már,
élsz-e még vagy meghaltál már?
Se nem élek, se nem halok,
gondjaimmal viaskodok,
lefoszlott rólam a gúnya,
nagy hajamba burkolódzom.
Szombat szent napja ragyog ma,
szent vasárnap napja holnap,
holnap adnak a halálnak,
tort is ülnek, ökröt vágnak,
kemencében cipót sütnék.
Arra kérlek, kedves anyám,
látogasd meg Fagyos királyt,
ígérd neki táltos lovam,
szép táltos lovamat, Murgut,
szép táncos lovamat, Murgut!
Jaj, mit beszélsz, kicsi fiam,

a lovadnak csontja sincs már!
Lovam sárga koponyáját
trágyadombon megtalálod,
elhozod a váruvarba,
nevét háromszor kiáltod,
Murgu lovam föltámad majd.
Így is tett a cigányasszony.
A megsárgult koponyából
aranyszörű táltos termett,
kantárt dobott a fejére,
elvezette a királyhoz.
Tiündökölt az aranytáltos,
egész világ eljött lámi,
csillagokat prüszkölt, rúgott,
aranyhátán nem tűrt senkit.
Szólt az öreg cigányasszony:
Jaj, nagyuram, Fagyos király,
engedd ki a ló gazdáját,
megfékezni ő tudja csak:
reá hallgat, senki másra,
megszelídíti majd néked!
Igazad van, cigányasszony,
s jó tanácsnak helye van most:
kis rabomat kiengedem,
szelídítse meg a táltost.
Mint sötét kőd, rabság oszlik,
földre hull az ajtó zárja,
vasajtó előtt a táltos
kis gazdáját térden várja.
Letérdelt az aranytáltos,
arany nyergét felkínálta,
rápattant a kis legényke,
s anyját szólította szája.
Maga elé vette anyját,
fölrepiült az aranytáltos,

felhők csaholtak utánuk,
hamar feltűnt fehér házuk.
Udvarukra betoppantak,
lobogó tüzet gyújtottak,
tűznek parázsát kiszedték,
aranytáltos elé tették:
izzó abrakkal etették.
Magukról sem feledkeztek,
meleg friss cipóból szeltek.
Murgu lovam, ittunk-ettünk,
de dolgunkkal nem végeztünk,
induljunk hát vissza máris,
Fagyos királyt megkeressük,
elhúzzuk majd a nótáját!
Gazdám, gazdám, kicsi gazdám,
milyen gyorsan szálljak véled?
Murgu lovam, úgy szállj vélem,
se tenéked, se énnékem
senmi hajunk ne eshessen!
Szélként suhant Murgu táltos,
hétesztendő kicsi fiút
király kertjébe letette.
Fagyos király sétálgatott,
virágokkal társalkodott,
kicsi fiú elébe állt,
éles kardját kirántotta,
lángot okádott a táltos.
Megölték a gonosz királyt,
véres csontjait szétszórták,
véres csontjait szétszórták.

Makula Péter,
69 éves, Püspökladány (1941)
Csenki Sándor és
Csenki Imre gyűjtése

Gyöngyösi Zsuzsanna illusztrációja

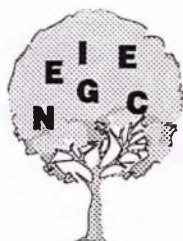

F E J T Ö R Ö K

Kedves Gyerekek!

Tavasszal a természet újjászületését a „Madarak, fák napja”-val ünnepeljük. Első rejtvényünk néhány ismert madár, fa nevének kitalálása lesz.

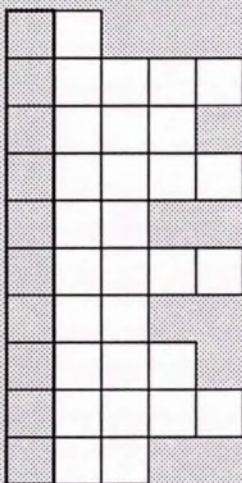

A bokrokon a madár- és fanevek betűit összekeverve látjátok. Ha helyesen rakjátok össze, megtaláljátok a megfejtést!

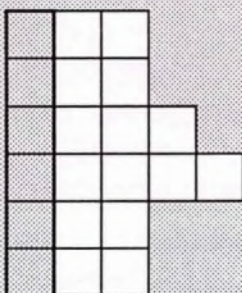
JÓ TANÁCSOK

Az alábbi két rejtvényben két hasznos jó tanácsot olvashattok az első függőleges sorban. A kétjegyű betűk jegyei egy négyzettrácsba kerülnek! A két függőleges sort kérjük beküldeni!

1. Tollat forgat
2. Madár csinálja
3. A jó melléknév középfoka
4. Dob másképpen
5. Igekötő
6. Ide szalad az egér
7. Csapadék
8. Ilyen lehet az erdő
9. „Eszem” múlt időben
10. Számnév 1 és 10 között

1. Kiköt, másképpen
2. Sakkfigurával teszi
3. Tűvel csinálja
4. „Esti” felszólítás
5. A felelőnek halkan segít
6. Rengeteg

Figyeld meg a rajzokat!

Kit hogy hívnak?
A megfejtés két fiú és egy lánynév.

A képeken szólások szó szerinti jelentését látod. Küldjétek be a kitalált szólásokat!

J Á T É K : „CSAK SORBAN!”

Rakjunk le körben 10-15 db pénzermét az asztalra. Minden játékos felvehet 1-1 érmét a sorból, mindig csak a következőt! Az a játékos veszít, akinek az utolsó pénzdarabot kell felvennie! A vesztes mindig kiáll a játékból és kezdhetitek újra!

Jó szórakozást kívánunk a rejtvényfejtéshez!

Az oldalt összeállította: Bujdosó Jánosné

Segítsen, hogy segíthessünk!

Alapítványunkhoz sok fiatal fordul ösztöndíj-támogatásért. Olyan fiatalok, akik szeretnének tanulni, képezni magukat, de szociális helyzetük miatt ez egyre nehezebb.

Nekünk is egyre nehezebb azt válaszolni, hogy sajnos anyagi lehetőségeink korlátozottsága miatt nem tudunk segíteni. De ha Ön segít nekünk, akkor a saját gyermekén segít. Ha Ön segít, akkor nekünk nem kell nemet mondanunk.

Bármilyen összegű befizetést köszönettel veszünk. Mi 100 forintnak is örülni fogunk. A befizetett összegről igazolást adunk, így Ön adóalapjából levonhatja.

Bankszámlaszámunk:

**MTB Rt., Szolnok Megyei Igazgatósága,
„Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány,
11501103 10006117**

Köszönettel az Alapítvány leendő támogatottjai nevében:

Paksi Éva
az alapítvány titkára

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot
..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj
egy évre: 1176 Ft,
fél évre: 588 Ft,
negyedévre: 294 Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetés díját
a szerkesztőség címére kell eljuttatni:*

LD
„LUNGO DROM”

**5000 Szolnok,
Aranka utca 3.
Telefon:
06-60/387-293**

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

INFORMÁCIÓS SZUPERSZTRÁDA

1997. szeptember 25-től működik a Roma Page magyar és angol nyelven. A létrehozó Kurt Lewin Alapítvány célja, hogy a magyarországi romákkal foglalkozó intézmények, szervezetek minél hatékonyabb megjelenése legyen biztosítva az interneten.

Címünk: <http://www.romapage.c3.hu>

JOGVÉDŐ IRODÁK

Nemzeti és Etnikai Jogvédő Iroda
(vidéki irodák: Eger, Miskolc)

Irodavezető: Dr. Furmann Imre
Cím: Budapest Pf. 453/269
Telefon: 322-1491

Szolnoki Kisebbségi Jogvédő Iroda

Irodavezető: Dr. Pálfi Miklós
Cím: 5000 Szolnok, Szapáry út 19.
Telefon: 06-56/420-110

Cigányok Jog- és Érdekérvényesítő Irodája

Irodavezető: Dr. Kosztics István
Cím: 7600 Pécs, József A. u. 4.
Telefon: 06-72/325-558

Roma Parlament Konfliktusmegelőző és Jogvédő Irodája

Irodavezető: Dr. Pánczél Márta
Cím: 1084 Budapest, Tavaszmező út 6.
Telefon: 06-1/313-18-87

Roma Polgárjogi Alapítvány Jogvédő Iroda
(vidéki irodák: Miskolc, Pécs, Debrecen)

Irodavezető: Horváth Aladár
Cím: Budapest VIII. Ferenc krt. 22.
Tel: 06-1/218-64-76

LAPTERJESZTŐKET KERESÜNK!

*Érdeklődni személyesen vagy telefonon lehet:
5000 Szolnok, Aranka u. 3. Tel.: 06-60/387-293.*

Országos vásárok naptára

1998. május

Május 1., péntek

Bóly	oák.
Hajdúszoboszló	üv.
Hódmezővásárhely	oá.
Pápa	nmv.
Pécs	r.
Szarvas	üv.
Tata	üv.

Május 2., szombat

Abony	oá.
Békéscsaba	oák.
Hajdúszoboszló	üv.
Kaposvár	av.
Kecskemét	ok+kjv.
Komló	oák+av.
Magyaránador	oák.
Marcali	oák.
Pécs	r+oá.
Somontomya	oák.
Siófok-Kiliti	av.
Tura	av.

Május 3., vasárnap

Békéscsaba	av.
Csongrád	oák.
Csorna	av.
Dunaújváros	oák.
Farmos	oák.
Hajdúszoboszló	üv.
Jászapáti	oák.
Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Lajosmizse	oák.
Miskolc	av.
Mórahalom	oák.
Nagykörös	av.
Nyíregyháza	av.
Pápa	kjv.
Pécs	r+ok+av.
Szolnok	av.
Szeged-Cserepes sor	av.
Tiszakécske	av.
Törökszentmiklós	av.

Május 4., hétfő

Kecel	oák.
-------	------

Május 5., kedd

Cegléd	oá.
Nagyecsed	oák.
Nagykanizsa	oák.
Siófok-Kiliti V.5-8-ig	ok.

Május 6., szerda

Jánosháza	oák.
Miskolc	oák.
Tura	oák.

Május 7., csütörtök

Ónod	oák.
Szeged-Cserepes sor	ok.
Vészto	oák.

Május 8., péntek

Gyula	oák.
Miskolc	ok.
Pusztamérges	oák.
Sásd	oák.
Tornyszentmiklós	oák.

Május 9., szombat

Apc	oák.
Debrecen	TN.
Hajdúszoboszló	ok.
Jászberény	oák.
Kaposvár	av.

Kecskemét	ok+kjv.
Mezőberény	av+mgv.
Miskolc	ok.
Ózd	oák.
Pécs	ok.
Siófok-Kiliti	av.
Szeged-Kiskundorozsma	ok.
Tura	av.

Május 10., vasárnap

Békéscsaba	av.
Csoma	av.
Debrecen	TN.
Dombóvár	ok.
Dunaújváros	oák.
Gyomaendrőd	oák.
Hajdúszoboszló	ok.
Ibrány	oák.
Jászsószentgyörgy	oák.
Jászárokhalma	oák.
Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Miskolc	av.
Nyíregyháza	av.
Pápa	oák.
Pécs	oák+av.
Romhány	oák.
Siójut	oák.
Szeged-Cserepes sor	av.
Szekszárd	oák.
Szolnok	av.
Törtel	oák.
Zalaegerszeg	av.

Május 11., hétfő

Bélapátfalva	oák.
Patvarc	oák.

Május 12., kedd

Pétervására	oák.
Siófok-Kiliti V.12-15-ig	ok.
Zalaegerszeg	oák.

Május 13., szerda

Csoma	oá.
Mezőcsát	oák.
Miskolc	osk.

Május 14., csütörtök

Gyöng	oák.
Jánkmajtis	ok.
Komádi	oá.
Pálháza	oák.
Szeged-Cserepes sor	ok.

Május 15., péntek

Miskolc	ok.
---------	-----

Május 16., szombat

Hajdúszoboszló	ok.
Kaposvár	av.
Kál	oák.
Kecskemét	ok+kjv.
Kerekegyháza	oák.
Miskolc	ok.
Mohács	oák.
Pécs	ok.
Siófok-Kiliti	av.
Tura	av.

Május 17., vasárnap

Békéscsaba	av.
Csanytelek	bv.
Csoma	av.
Dunaújváros	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Heves	oák+av+mgv.

R Ö V I D Í T É S E K

av.	= autóvásár
bv.	= búcsúvásár
csv.	= cserépvásár
kjv.	= közúti jármű vásár
kuv.	= kutyavásár
LNv.	= Lovas Napok vására
mgv.	= munkagép vásár
nmv.	= népművészeti vásár
oá.	= országos állatvásár
oák.	= országos állat- és kirakó vásár
ok.	= országos kirakó vásár
osk.	= országos sertés- és kirakó vásár
r.	= régiségvásár
tbv.	= termékbemutató és vásár
üv.	= ünnepi vásár

Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Kiskunfélegyháza	av.
Kötelek	oák.
Miskolc	av.
Monor	oák+av.
Mórahalom	oák.
Nyíregyháza	av.
Pécs	oák+av.
Rakamaz	oák.
Szászvár	oák+av+mgv.
Szeged-Cserepes sor	av.
Szolnok	av.
Tiszaföldvár	oák.
Tiszakécske	oák.
Vác	oák.

Május 19., kedd

Felsőlány	oák.
Siófok-Kiliti V. 19-22-ig	ok.
Sümeg	TN.

Május 20., szerda

Hajdúnánás	oák.
Jánosháza	oák.
Miskolc	osk.
Vajszló	ok.
Veszprémvarsány	oák.

Május 21., csütörtök

Szeged-Cserepes sor	ok.
---------------------	-----

Május 22., péntek

Érsekudkert	ok
Miskolc	ok.

Május 23., szombat

Aszód	oák.
Hajdúszoboszló	ok.
Kaposvár	av.
Kecskemét	ok+kjv.
Mágocs	oák
Miskolc	ok.
Pécs	ok.
Sárbogárd	oák.
Siófok-Kiliti	av.
Tura	av.

Május 24., vasárnap

Abony	oák.
Békéscsaba	av.
Csorna	av.
Hajdúszoboszló	ok.
Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Kiskunfélegyháza	oák.

Miskolc	av.
Nagykörös	oák.
Nyíregyháza	av.
Ónod	bv.
Pécs	oák+av.
Pécsvár	oák.
Szeged-Cserepes sor	av.
Szekszárd	oák.
Szolnok	av.

Május 25., hétfő

Kapuvár	ok.
Szécsény	oák.

Május 26., kedd

Siófok-Kiliti	V. 26-29-ig
---------------	-------------

Május 27., szerda

Miskolc	osk.
---------	------

Május 28., csütörtök

Mélykút	oák.
Szeged-Cserepes sor	ok.

Május 29., péntek

Déaványa	oá.
Miskolc	ok.

Május 30., szombat

Hajdúszoboszló	ok.
Jászarokszallás	oák.
Kapuvár	oá.
Kaposvár	ok+av.
Kecskemét	ok+kjv.
Miskolc	ok.
Pécs	ok.
Siófok-Kiliti	av.
Tura	av.

Május 31., vasárnap

Békéscsaba	av.
Csongrád	av.
Csorna	av.
Dunakeszi	ok.
Hajdúszoboszló	ok.
Hunyadfalva	bv.
Kaposvár	ok+av.
Kunmadaras	oák.
Nagykát	oák.
Pécs	oák+av.
Szarvas	oák.
Szolnok	av.
Tomp	oák+bv.

A vásárnaptárt összeállította:
Wilhelm István

Gyöngyösi Zsuzsanna rajza